ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲣᲚᲘ ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲞᲐᲠᲢᲘᲐ

ᲠᲔᲠᲝᲚᲣᲪᲘᲝᲜᲘᲡᲢᲗᲐ ᲙᲠᲘᲖᲘᲡᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲐ

პარასკევი, 24 ნოემბერი 1917 წ.

ᲔᲠᲗᲝᲑᲐ

ფასი 15 კაპ.

გაზეთი დგება: ერთი თვით 3 მან. 85 კაპ., ცალკე ნომერი ყველგან 15 კ. საზღვარ-გარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი, როგორც ბირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, მეტრის სტრიქონი—50 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის 8 მ. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 11 სთ. საათისა. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მოწერა მიიღება [illegible] სით. უნდა გამოგზავნილ [illegible] ფიც. 139. Редакція [illegible] რესით გამოგზავნილ უნდა რედაქცია ვერ ზიიღებს.

რედაქციაში პირადი მოლაპარაკება ეწყობა 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თბილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ Головинскій проспектъ № 12).

ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ 16—62.

№ 204 ᲠᲔᲠᲝᲚᲣᲪᲘᲝᲜᲘᲡᲢᲗᲐ ᲙᲠᲘᲖᲘᲡᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲐ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲣᲚ ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲝᲠᲒᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲘᲡᲐ. № 204

გულდათბეჭდული ღრმა მწუხარებით ვაუწყებენ ნათესავებს, მეგობრებს და აცნობენ ამანეთი, ეფროსინე და მაზო ნესტორის ასული, ქრისტესია შაღლიას ძე ხუგაშვილი, გიორგი ივანეს ძე უსანაშვილი და მიხეილ ვაიცეხის ძე სოლჩინსკი. პირველნი უსაყვარლესი ძმისა, ხოლო მეოთხენი უძვირფასესი ცოლის ძმის

ᲢᲘᲢᲔ ᲜᲔᲡᲢᲝᲠᲘᲡ ᲫᲔ ᲑᲣᲠᲫᲒᲚᲐᲡ

გარდაცვალების, ცხედარს მოასვენებენ ქალაქ ტრაპიზონიდან ლანჩხუთში, სოფ. ორაგვეში (გურია). დაკრძალვის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.

2—1

ᲐᲮᲐᲚ ᲡᲠᲣᲚ-ᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲐᲜ

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲒᲘᲛᲜᲐᲖᲘᲐᲨᲘ

ორთავე სქესის უმაწვილთათვის

სწავლა უკვე დაიწყო. მიღება გრძელდება უეგზამენოთ, მიღებულების გადარჩევა მოხდება 20 და 21 დეკემბერს პირველ კლასში და მოსამზადებელ განყოფილებებში მოსათავსებლათ, მიხედვით მათი ცოდნისა, ნიჭისა, შრომის მოყვარეობისა და უნარისა. იანვარში მიღების მსურველნი კი ეკნებათ გამოცდა დეკემბერში 22 და 23, იანვარში 5 და 8.

მიმართეთ: ვერის უმაღლესი პირველ-დაწყებ. სასწავლებელი, არაგვის ქ., სიმონოვის სახლი № 2.

15—8 დამფუძნებელი ხ. და თ. გრიაზნოვები.

ᲭᲘᲐᲗᲣᲠᲘᲡ ᲥᲐᲚᲗᲐ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲐ ᲮᲡᲜᲘᲡ ᲭᲘᲐᲗᲣᲠᲐᲨᲘ

ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲘᲝᲜᲐᲚᲣᲠ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲔᲚᲡ

და იწვევს ამ სასწავლებლისთვის გამოცდილ ყალმძღვანელ მასწავლებელს. ჯამაგირი ჯერ-ჯერობით 100 მანეთი. თხოვნები მიიღება 5 დეკემბრამდის.

3—2 მისამართი: ჭიათურა, საქალებო სკოლაში რეგეკა გამახურდიას.

ᲐᲛᲘᲔᲠ ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲘᲡ ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲧᲠᲘᲚᲝᲑᲐ

თანახმად ზოგიერთი პროვინციალურ სადგურების მუშათა სურვილისა დროებითი მიურო, რომელსაც დაევალა საქონლის სადგურების მუშათა ყრილობის მოწვევა, ამით აცხადებს ყველა ამხანაგების საყურადღებოთ, რომ 5 დეკემბერს 1917 წ. ქ. თბილისში შესდგება ამიერ კავკასიის საქონლის სადგურების მუშათა ყრილობა, რისთვისაც მიურო სთხოვს ამხანაგებს ყველამ გამოგზავნის დელეგატები ყრილობაზე თბილისში, თფ. საქონლის სადგ. კომიტეტში.

წარმომადგენლობის არჩევნები შემდეგი წესით უნდა მოხდეს:

50 კაციდან 100-მდე, ამხანაგები ირჩევენ ერთს დელეგატს. ეს ზევით თითოეულ ასზე თითო დელეგატს. პატარა სადგურები, სადაც მუშათა რიცხვი ამ რაოდენობას არ აღწევს,—ერთიანდებიან სხვა პატარა სადგურის მუშებთან და აწესებენ გზავნიან წარმომადგენლებს. იმ ადგილებში სადაც მუშების რიცხვი 150 აღემატება ორი წარმომადგენლების უფლება აქვს.

გახარჩევი კითხვები: 1) მიმდინარე მოვნეტი, 2) ჩვენი დამოკიდებულება კავკასიის ახალ მთავრობასთან, 3) მოხსენებები ადგილებიდან, 4) კავშირების მოწყობა, როგორც საოლქოს ისე ადგილობრივის, 5) მიმდინარე კითხვები.

ყველა წარმომადგენლების ხარჯებს კისრულობენ ადგილობრივი ამრჩევლები.

2—2 დრ. მიურო.

ᲮᲐᲮᲐᲚᲮᲣ ᲡᲐᲮᲚᲘ.

სახ. სახ. არს. ქართ. წარ. მხარ. წრის მიერ პარასკევს, 24 ნოემბერს, წარმოდგ. იქნება

ᲛᲔᲖᲝᲚᲒᲚᲔᲑᲘ

დრ. 4 მოქ. ტ. რამიშვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: ელ. ბარათაშვილი, თ. გოგოლაშვილი, ნ. ნინონი, ს: რომანიშვილი-დგებუძე, ძილარჯიშვილი. ბ. ბ. ნ. გოცირიძე, ა. ბაბრეველი, ი. მინდიაშვილი, ვ. ნინიძე, ა. თავდგირიძე, გ. ჯაბაური, ნ. ჭანკვეტაძე.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ადგილების ფასი 1 მ. 20 კაპ.-დან 25 კაპ.-დე.

შემდეგი წარმოდგენა 7 დეკემბერს.

ბილეთების კასა ღია ყოველ-დღე დილის 12—2 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე. შემდეგი წარ. 25 ნოემ. რეჟ. კ. შათირიშვილი.

ᲔᲥᲘᲛᲘ Მ. Გ. ᲕᲔᲕᲮᲕᲐᲫᲔ

ტომსკის უნივერსიტეტის ენერიულ კლინიკის ორდინატორად ნამყოფი იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებით ყოველ-დღე 3—5 სთ. საათამდე, ბარანცოვის ძველის მირდაბარ, რიხიტეზის ქუჩა, № 19.

ᲔᲥᲘᲛᲘ

Გ. ᲓᲝᲜᲔᲮᲘᲜᲘ

ყოფილი ახლანდელი პარაზის მთავარ კლინიკიდან იღებს

თვალის ტკივილებით ავადმყოფებს,

დილის 10—12 და საღამოს 4—7 საათამდე. მიხეილის ბრ., 76, (ზაიკინის კბილის ხელოვნური).

ᲔᲥᲘᲛᲘ

Დ. Ი. ᲣᲠᲜᲘᲐ

იღებს ავადმყოფებს შინაგან და ვენერიულ ავადმყოფობით, სიფილისი და მისი შედეგები სისხლ-ნაკლებობა, ქრონიკული მალარია და ქრონიკული ტრიპერი. საღამოს 5—7 საათამდე გარდა კვირისა. გორის ქ. № 6 (დიდუბე).

ᲙᲕᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲥᲘᲛᲝ

და ლაბორატორია ხელოვნური კბილებისა

დაარსებული

Გ. ᲖᲐᲘᲙᲘᲜᲐ-ᲨᲘᲜᲙᲐᲠᲔᲕᲘᲡ

მიწ., თბილისი, მიხეილის ბრ. ს. № 76.

ავადმყოფები მიიღება განუწყვეტლივ

დღისით და ღამით.

ᲓᲐᲛᲘᲗ ᲛᲝᲙᲠᲘᲡᲮᲝᲛᲝᲑᲐ ᲔᲫᲘᲛᲔᲑᲘᲗ.

ᲔᲥᲘᲛᲘ Გ. Შ. ᲛᲣᲡᲮᲐᲫᲔ

იღებს საოსტეოპატიო ავადმყოფებს საღამოს 5—6 საათამდე ყარის დღის გარდა, მისამართი: დიდი მოგვრის ქუჩა № 67; ოფიციალური ვენერიული სახ. შენობის პირდაპირ, სახ. ხვალინელისა. ტელეფონი № 5—77.

ᲙᲑᲘᲚᲘᲡ ᲔᲥᲘᲛᲘ

ᲛᲐᲛᲣᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ-ᲮᲝᲓᲜᲔᲕᲘᲡᲐᲛ

განაახლა ავადმყოფების მიღება დილის 10—1 საათამდე და საღამოს 5—6 საათამდე გარდა კვირისა. ოლდის ქ. № 22.

ᲔᲥᲘᲛᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲨᲔᲛᲬᲘᲚᲘ

ᲕᲚ. Ი. ᲗᲐᲕᲐᲠᲗᲥᲘᲚᲐᲫᲔ

დებულობს ავადმყოფებს ყოველ-დღე საღამოს 4—6 საათამდე. ყველაფერის აცრა, კანს ქვეშ წამლის შეშხაპუნება, ძასსაჟი ტ ელექტროთერაპია. ტფილისი ქუჩა, № 4

ᲔᲥᲘᲛᲘ

ᲐᲜᲢᲘᲝᲮᲘ

შინაგანი ავადმყოფობანი და ავადმყოფობანი ყურისა, ყელისა, ცხვირისა და თვალისა. მიღება ყოველ-დღე გარდა უქმეებისა, დილის 10—12 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე. შაბათობით უფასოთ, ბებუთოვის ქ. 26.

ᲔᲥᲘᲛᲘ Კ. Ი. ᲒᲕᲐᲠᲯᲐᲚᲐᲫᲔ

შინაგან და ბავშვთა სნეულებიანი

ავადმყოფებს მიიღებს ყოველდღე საღამოს 5—6 ს., კვირა დღის გარდა.

ᲥᲣᲩᲘᲡᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ, № 4, სასტუმრო ᲔᲠᲔᲕᲐᲜᲘᲡ ᲛᲔᲠᲔᲓᲘᲗ. ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ 15—00.

ᲒᲐᲚᲦᲝᲕᲘᲙᲔᲑᲘᲡ „ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲖᲛᲘ"

ბოლშევიკები განსაკუთრებით რუსეთში—გამარჯვებას დღესასწაულობენ. დამფუძნებელ კრების საარჩევნო შედეგებმა მათ ფრთები შეასხა და მრავალ ქალაქებში—უმთავრესად კი ჯარებში დიდი ხმის მიმცემები აღმოჩნდნენ. ფრონტზე თუ ფრონტის უკან მდგომ ჯარებში ამრჩევლები ხმებს ბოლშევიკებს აძლევენ და მათი ალბანი იზრდება.

რუსეთში და ამიერ კავკასიაში ბოლშევიკების პარტიამ უკვე „მიღიტარისტული სოციალიზმის" ხასიათი მიიღო და მათ „ორგანიზაციულ" მასას მეამბოხენი შეადგენენ. უკანასკნელი გარემოება კი ეკუს გარეშეა ბოლშევიკების პარტიის დიდ სისუსტეს მოასწავებს და ადრე თუ გვიან ეგრეთ წოდებულ ბოლშევიზმს წარმოუდგენელი კრიზისი მოელის.

მარქსისტის ანბანური ჭეშმარიტებაა, რომ სოციალ დემოკრატიული სოციალიზმი ეს მუშათა კლასობრივი მოძრაობაა. და როცა ამა თუ იმ პოლიტიკურ პარტიაში დიდი უმრავლესობა ჯარისკაცებია, რომლებიც უმთავრესათ, და ჩვენ კიდევ უფრო მეტს ვიტყვით მხოლოდ და მხოლოდ—ელვისა წრიდან არიან გამოსულები, ვერ იქნება წმინდა კლასობრივი მუშათა მოძრაობა. პირიქით ჩვენ ხაზგასმით შეგვეძლიან ღვინაშენით, რომ იგი პირუთვნელათ წვრილ ბურჟუაზიული მოძრაობის ნაგარეგნელია და მას პროლეტარიატის კლასობრივ მოძრაობასთან საერთო არაფერი აქვს. აქ მარქსისტულ სოციალიზმის მაგიერ ხელთ ვვრჩება ბაკუნინის ანუ ანარქისტების „სოციალიზმი" და მეტი არაფერი.

სწორეთ ბოლშევიკების „სოციალიზმი" ელეფთა მოძრაობის სტადიაში გაიელესა და ამ შეფოთვებაში მათ, სოციალ რევოლიუციონერებს პირველობის ბიირდა ხელიდან გამოეცალა და წმინდა წვრილ ბურჟუაზიულ პარტიათ გადაიქცევ.

თავისთავათ ხაგულისხმოა ბოლშევიკების პარტიის დროებით გაძლიერება და მათ არმიაში ელეფენტისა და ჯარისკაცების გამოვლენა; თავისი საკუთარი მიზეზები აქვს. ელეფს მიწა უნდოდა და ჯარს კიდევ დაგვიანებლივი ზავი. აქ ბოლშევიკებმა მოელი თავიანთი დემაგოგიური ეპარატი მოძრაობაში მოიყვანეს და ერთსაც და მეორეს ორი არსებითი მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას დაპირდნენ. ხანგრძლივ ომისაგან შეშფოთებული ჯარი და საუკუნოებით სავერო მიწის მოკლებული ელეფენტია ბოლშევიკებს ლოზუნგს გამოეეფინა და მათ პარტიის გარშემო დაიწყეს ტრიალი. ჯარი და ელეფენტია ახლა ბოლშევიკების სიას ეძლევა ხმას და „რევოლიუციონერი ბოლშევიზმი" ელეფთა და ჯარისკაცთა პარტიათ გადაიქცა.

როცა წვრილ ელეფენტია და იმათ წრიდან გამოსული ჯარების უმრავლესობა ბოლშევიკების გარშემო თავს იყრის—ზავისა და მიწას მიღების გულისათვის,—განა შეიძლება ამ კლასს წმინდა ინტერნაციონალური პარტია ვუწოდოთ და ვიფიქროთ, რომ რუსეთის ჯარი ინტერნაციონალურ ზავს თხოულობდეს. თავისთავათ ხაგულისხმოა არა, წვრილ ბურჟუაზიულ მასას წარმოდგენაც არა აქვს ინტერნაციონალურ იდეაზე. მთელს დედამიწის ხურგზე ელეფენტია, სანამ იგი არსებობს, როგორც ელეფენტია და წვრილ ბურჟუაზიული წარმოების ეკონომიურობაში იმყოფება, ის მუდამ ნაციონალიზმისა და პატრიოტიზმის სულისკვეთებით არიან გაჟღენთილები. წვრილ ბურჟუაზიამ არ იცის ინტერნაციონალიზმი, მის დროშას მუდამ და ყოველთვის უნდობლათ მიუცემენ და მას პოლიტიკური ინტერნაციონალიზმი არა დროს არ შეუქმნია. ეკეს გარეშეა, რომ რუსეთის ელეფენტია და მისი წრიდან გამოსული ჯარების უმრავლესობა ინტერნაციონალიზმის ნიადაგზე არ დგას და ბოლშევიკების მიერ წამოყენებულ სოციალური რევოლიუციის განხორციელებაში ერთგულ მონაწილეობას არ მიიღებს.

თავისთავად ხაგულისხმოა რუსეთის ელეფენტია და ჯარისკაცები, რომლებიც ბოლშევიკებს მისდევენ, სოციალიზმისაკენ არ იქცევიან და მათ მხოლოდ და მხოლოდ მიწა და ზავი უნდათ.

მარქსიზმი დიდი ხანია ამტკიცებდა, რომ სოციალიზმი უმთავრესათ პროლეტარულ მოძრაობაზე ეფუძნება და ხოლოდ მუშათა კლასი, პროლეტარიატი არის სოციალიზმის იდეის მატარებელი, ამას ეუმტკიცებდით სოციალ-რევოლიუციონერებს, ამით გეუმხელდებით ნაროდნიკებიდან, თვით ლენინი ერთი იმათთაგანი, რომელიც სოციალ-რევოლიუციონერებს ამ ნიადაგზე ეპრძოლა და მათ წვრილ ბურჟუაზიულ სოციალიზმში ამხილებდა. მაგრამ ბოლშევიზმი თითონ შეტაკება ამ მარტვეზი და წვრილი ბურჟუაზიული ელემენტები მათ დაშვრის უმრავლესობას შეადგენენ. ეკეს გარეშეა—ასეთ ელემენტებიდან შემდგარი ბოლშევიკების პარტია თავისი ბრძოლის მეთოდებით ბლანკისტურ-ანარქისტული და მასა სოციალური რევოლიუციის განხორციელება ბუნებრივია და ტერორის მეთოდით სწადია.

თავისუფლების შეზღუდვა, ტერორი, ხიშტების ძალა, სამხედრო დიქტატურა მათ ეთრევა გადაიქცევ, რომელიც თავისი მხრივ წვრილ ბურჟუა-პოლიტიკური ბრძოლის მეთოდია და არა დროს პროლეტარიატის.

ამ სახით ბოლშევიზმის შიდა გულში ისეთმა ელემენტებმა იჩინეს თავი, რომ ისინი მათ „სოციალიზმს" წვრილ-ბურჟუაზიული სოციალიზმის ხასიათს აძლევს და ისინი ერთგულ და სამუდამოთ მარქსისტულ ნიადაგს მოშორდენ. ბოლშევიზმის „სოციალიზმი" კოტრდება და კვლავ პროლეტარულ მოძრაობას ადგილს უთმობს. ბოლშევიზმის უტოპია აწყმოუდგენელ კრიზისს განიცდის და იგი დღეს თუ ხვალ დაიშლება.

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲣᲠᲘᲚᲝᲒᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ

ეროვნულმა ერიერობამ დიდი ალეკ-დარეკვა და ალაყ-ბალაყი გამოწვია. ერთის მხრით ყრილობის მნიშვნელობა ვერ გაიგეს ზოგიერმა ჩვენმა ამხანაგებმა. ისინი კარგათ იცნობენ ჩვენებურ ნაციონალისტებს და ამიტომ ეშინოდათ სახარების შემდეგს ბრძნულ ანბანს: ნაბარეთიდან განა შეიძლება კარგი რამ გამოვიდესო. მათ ჰგონიათ, რომ რადგან ჩვენ ნაციონალისტებთან ერთის დარბაზში ვიჯექით, ამიტომ ვითომ ჩვენი მოძღვრებისთვის გადაგვიხვევია.

საუბედურეოდ, ეს ამხანაგები საკითხს ერთან ზერელეთ უცქერიან და ივიწყებენ ჩვენი პარტიულ პროგრამის იმ მუხლებს, რომელიც აშკარათ ლაპარაკობს ერის თვითგამორკვევის უფლებაზე სახელმწიფო და კონკრეტულათ ჩვენში თვითმართველობის საკითხებზე. გარდა ამისა, ჩვენ ხომ მივიღეთ უკვე პარტიულ ყრილობაზე თვითმართველობა საკითხები.

მართალია, ვისთვის რა გასაკვირველი უნდა იყოს, რომ ჩვენთვის საჭიროა მოეწყოს ქართულს ენაზე: სწავლება, სასამართლო, ადმინისტრატიული მიწერ-მოწერა და სხვ. ეს ხომ ხელს შეუწყობს ხალხის ფართო მასის განვითარებას, გაუადვილებს მას ცხოვრებას. და როცა ამაგრეს განხორციელებათ ჩვენ ნაციონალისტებთან ერთათ მოგვიხდა მუშაობა, რა არის აქ საკვირველი, ან სათაკილო.

სულ სხვა იქნებოდა ჩვენ რომ დაგვეთმო რამე ჩვენი პროგრამიდან ამ ტაქტიკიდან. ჩვენ განვსაჯეთ ეს, რასაც საჭიროთ ვფლიდით. ჩვენი ნაციონალისტები ეძღვნებული გახდენ ენითა ჩვენი მოქმედების სიწმინდე, მათ ეგონა ეროვნული დემოკრატიის წინაშე და თუ სიტყვით არაფერი ფიქრობთ საქმით საქვეყნოთ იცვნეს თავისი ტაქტიკის სიკეთენი.

ჩვენ შეგვიძლია ვიამაყოთ ამით, რადგან ჩვენი დემოკრატია იმდენად ძლიერი აღმოჩნდა, რომ ნაციონალისტებმა მთელი ერის ბელადათ იცვნეს ჩვენი დემოკრატიის ბელადი. ვფიქრობთ, ეს იშვიათი მაგალითია ისტორიაში, როცა ნაციონალისტები ქედს იხრიან ხალხის წინაშე.

ჩვენ არ გვაკვირვებს და არც ეგალონებს ის, რომ ზოგიერთ ჩვენს ამხანაგების ფრონტებში გაუგებრობა დაიბადა, ეს გაუგებრობა მალე გაიფანტება.

ჩვენ გვაკვირვებს ადგილობრივ ბოლშევიკების მიერ ატეხილი განგაში.

საკვირველი ხალხია ეს ბოლშევიკები, საკვირველია მათი ბრძოლის მეთოდი, მათი ტაქტიკა. ეს ჩვენ არა ერთხელ ადგანიშნავს. მაგრამ იმას კი ვერ წარმოვიდგენდით, რომ თავის დემაგოგიურ ცეცეს ცხელებაში ბოლშევიკები ყოველივეს დაივიწყებენ. მართალია, წაიკითხეთ რას სწერს მათი „ბრძოლა" წვრილში „საქართველოს პირველი ეროვნული ყრილობა" (იხ. „ბრძოლა" № 40). ჩვენ არას ვიტყვით იმ მოკლე ფეხებიან ტყუილებზე, რომელიც მრავლათ არის გაფანტული წვრილში: მაგალითად, ვითომ „ბოლშევიკების მეთაურებმა დაუმალეს პარტიის წევრებს ინტერპარტიულ საბჭოში შესვლა", ვითომ „ბოლშევიკებმა ფარდა ახადეს მენშევიკების ლიდერების მსის ზურგს უკან მოქმედებას", ვითომ ხალხის თვალს ასახვევათ საოლქო კომიტეტმა საბჭოდან გამოიწვია თავის წარმომადგენლები, ნამდვილად კი სრულიათ არ ფიქრობდა იქიდან თავის წარმომადგენლების გამოწვევას და სხვ.

ჩვენ არ ვიცით, რისთვის დასჭირდა „ბრძოლას" ასეთი ტყუილების დაბეჭდვა? თუ არ იცოდა რაში საქმე, რათ ბეჭდავდა, ხოლო თუ იცოდა, და მაინც ტყუილი დაბეჭდა, რა უნდა ვუწოდოთ ასეთს საქციელს?

მაგრამ ბოლშევიკები ტყუილების წერაზე არ შეწყდნენ.

ეი დაუდგეთ ყურსა: „ქართველი ხალხის ხახელით ახლანი (ე. ი. ჩვენ) ხწყვეტენ ყოველგვარ კავშირს რუსეთთან, რუსეთის ხალხთან... ხწყვეტენ ამ კავშირს მხოლოდ ოთხ პირობაში... ისინი (ცნობდენ ამ კავშირს მეფობის დროს. როცა ეს კავშირი პარტიასთან ნებაყოფლობით თანხმობაზე დაეყრდნო, მაშინ ისინი ამ კავშირს ხწყვეტენ". (ხაზს ჩვენ ვუსვამთ).

რა არის ეს თუ არ აშკარა პროვაკაცია!

მოიგონეთ „ჭეშმარიტ რუსთა" სახელები, მოიგონეთ გოროდეცკე ვოსტორგოვის ადგილა. გიეცანით იმ რუს ჩინოვნიკებს, რომელთაც ულუფიან ადგილების დაკარგვის ეშინათ. გიეცანით ყველა ამათ და შეადარეთ ამათი სიტყვები ბოლშევიკების მეთაურის ფ. მ. სიტყვებს და თქვით: რა განსხვავებაა რეაქციონურ რუს ელემენტების და ბოლშევიკების პროპაგანდას შორის.

ნუ თუ ბოლშევიკებმა სხვა ვერაფერი გამოსახეს ქვეყნიერ დემოკრატიის წინააღმდეგ გარდა ჭეშმარიტ-რუსულ აგიტაციისა. რას ეტყვიან ეს ფენა შეაფასებლობას?

რას ეტყვიან თავის პეტროგრადელ მოძმეთ, ლენინ ტროცკ-ხუდაშვილ-სტალინებს, რომელთაც სრული თავისუფლება უბოძეს ყველა ერებს. რაგორ გავიგოთ: ერთის ხმრით სრული თავისუფლება ერების, და მეორე მხრით, როცა ქართველები ცდილობენ მოაწყონ მხოლოდ თვითმართველობა. წასასიანება და ბნელი ელემენტების აზხეფრება—ალიქ, უშველეთ—ქართველები რუსეთიდან ჩამოშორებას ფიქრობენ!

როგორ გავს ეს ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძის მოქმედებას: ერთის მხრით პროკლამაცია გამოსცა ყველა ერებს ვითომ ულუფლენი, ხოლო მეორე მხრით ეპრეულ გადაცილების აწოლა მოაწყო.

გვითხრან ბოლშევიკებმა რითი განსხვავდებიან ისინი შავრაზმელებისაგან.

ჭეშმარიტად „სიტყვა სხვა, საქმე სხვა, შუა უბის დიდი ზღარი"!

ᲒᲐᲚᲦᲝᲕᲘᲙᲔᲑᲘᲡ ᲗᲕ ᲗᲒᲐᲛᲝᲠᲙᲕᲔᲕᲐ

ბოლშევიკები ბევრს ლაყბობენ ერის თვითგამორკვევაზე, მაგრამ იმას კი არ გრძნობენ, რომ თითონ „გამორკვენ", მოხდა ბოლშევიკების „თვითგამორკვევა".

მართლაც, რა გამორკვა? გადაიკითხეთ „ბრძოლა" № 41-ში წერილი „ჩვენი პოზიციაზე"; ეი რას სწერენ ბოლშევიკები ადგილობრივ მთავრობის და ერის თვითგამორკვევის შესახებ: „ერთა თვითგამორკვევის უფლების ცნობით ჩვენ სრულიათ არა ვართ ვალდებული ხალხის ბატონთ ვსცნოთ ყველა ტაიმასხარა, ვინც თავის თავს მთავრობათ გამოაცხადებს". ერთი სიტყვით, ამიერ კავკასიის მთავრობას თავისი თავი ძალთ გამოუცხადებია ხალხის ბატონთ.

დავიჯეროთ ბოლშევიკებს არ წაუკითხავთ ცნობები არჩევნების ან ადგილობრივ მთავრობის შედგენის შესახებ. რა ეწერა შიგ? ერთი ის, რომ ამიერ კავკასიის მთავრობა შედგენა მუშათა, სალდათთა და გლეხთა დეპუტატების ცენტრმა.

მეორე ის, რომ ხმის დიდი უმრავლესობა მიიღეს მენშევიკებმა და ესერ-დაშნაკცელებმა. ეცოდინებათ ისიც, რომ, მაგალითათ, ცხინვალის რაიონში ბოლშევიკებმა მიიღეს ერთი ხმა, ასევე თითო-ოროლა ხმა მიიღეს ბოლშევიკებმა სხვა რაიონებში და ხოლოდ ჯარმა მისცა მათ ხმის უმეტესობა.

ცხადია, ხალხმა თვითგამორკვევის საქმეში უარყო ბოლშევიკები!

დამახასიათებელია, რომ ისინი ჩვენს თვითგამორკვევას თვლიან კალენდრის თვითგამორკვევათ. ჩვენებურ ენაზე რომ გადმოვთარგმნოთ, ეს ნიშნავს იმას, რომ ამიერ კავკასიაში ხალხი კალენდრის მომხრე ყოფილა. დავუშვათ ერთი წუთით, რომ ეს ასეა. ბერე რითი ფიქრობენ ბოლშევიკები ლენინის თვითგამორკვევის მომხრენი გადგებიან? ეი რას ამბობენ ისინი: „ბოლო ძალღონით ვებრძვით ახალ გამომცხვარ ამიერ კავკ. მთავრობასო".

კარგია თქვენმა ბატონ: „ერთა თვითგამორკვევის უკომპრომისო, ენერგიული დამცველნი" ჩვენ შეგვებრძოლებიან იმ ჯარის ხიშტებით, რომელნიც შემოსვეთ კავკასიის საზღვრებში იმყოფებიან და შემოსვეთვე ბოლშევიკების დემაგოგიას ყელიან.

დამეთანხმებით: ეს არის თვითგამორკვევა ნიკოლოზ რომანოვის, გოგოლის დერეფნისა, ვისაც ენენეთ, მაგრამ ერის თვითგამორკვევასთან მას ანავეთანი საერთო არა აქვს.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ

(ᲗᲐᲠᲯᲘᲛᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲜᲝᲔᲛᲑᲔᲠᲘ)

ᲑᲘᲢᲘᲠᲝᲑᲐᲓᲘ. დღემით ბიჩოვიდან გაიქცა გვნერალი კორნილოვი, თან გაჰყვა ოთხი ასეული თოქინელი. ცნობა მოვიდა, რომ კორნილოვი შაბლოვსკის ოლქიდან ოლდერით გაუშვიათ.

შრომის სახალხო კომისარმა მიმართა ყველა მუშებს აირჩიონ დელეგატები მუშათა კანტროლის საბჭოში.

19 ნოემბერს სამწვიდობო დელეგაცია მივიდა დვინსკში. დელეგატები მეზუთე არმიის ყრილობაზე მიიწვიეს. ნაშვადღეების 4 საათზე დელეგატები წავიდენ და ნეიტრალურად ადგილზე ნამეცი დელეგატები შესვდენ.

აცხადებენ, რომ იუსტიციის სამინისტროს ყველა მოსამსახურენი, რომელნიც არ გამოცხადდებიან 22 ნოემბერს დათხოვნილათ ჩაითვლებიან.

ასეთივე განცხადება გამოსცა შინაგან საქმეთა მინისტრმა.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. ოპოზიციონური პრესაც კი კმაყოფილებას აცხადებს იაპონიისა და ამერიკას შორის დადებულ ახალ ხელშეკრულობის გამო.

ᲑᲘᲢᲘᲠᲝᲑᲐᲓᲘ. ყველა ფრონტებზე დროებით შერიგების შესახებ მოლაპარაკება დაიწყო. უმაღლესმა მთავარ სარდალმა გაგზავნა რწმუნებულნი შემდეგი დავალებით: „სახალხო კომისარების რწმუნებით მე სამხედრო და საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარი ვავალებ პარლამენტიორებს მეცხრე გუსარსკის პოლკის ვლადიმერ შნეფერის, მეზუთე არმიის სამხედრო გენმს მიხვილ სეგალოვიჩს და „ვოლნოპერ“. გიორგი მერეონს მიმართონ გვრმანიის ჯარის უფროს შეეკითხოს უმაღლეს მთავრობას ყველა ფრონტზე დროებით შერიგების შესახებ. უკეთუ ჯარის უმაღლესი მთავრობა დასთანხმდა დანიშნონ დრო და ადგილი მოლაპარაკების გასამართავად. სამხედრო და საზღვაო საქმეთა კომისარი და უმაღლესი მთავარ სარდალი კრილენკო.

ᲑᲘᲢᲘᲠᲝᲑᲐᲓᲘ. სამხედრო კომისარიამ საბჭომ დადგინა, რომ მთავრობის ყოველივე დეკრეტი, დადგენილება და განკარგულება ძალაში შედის დღიდან „მუშათა და გლეხთა მთავრობის გაზეთში“ გამოცხადებისა.

ᲑᲘᲢᲘᲠᲝᲑᲐᲓᲘ. გუშინ სადამოს ფრონტისკენ წავიდა დელეგაცია, რომელსაც დავალებული აქვს ზავის შესახებ მოლაპარაკების დაწყება.

ᲑᲘᲢᲘᲠᲝᲑᲐᲓᲘ. დამფუძნებელ კრების არჩევნებში ბალშევიკებმა თავიანთ სიით გაიყვანეს ლენინი, ზინოვიევი, კამენევი, კოლონტაი და სტალინი (ᲮᲣᲓᲐᲨᲕᲘᲚᲘ). კადეტებმა: მილუკოვი, ვინავერი, კუტლერი და როდიჩევი. ს. რევოლიუციონერებმა: ჩერნოვი და კამკოვი. დანარჩენ სიებს არც ერთი ადგილი არ მიუღიათ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ამიერ კავკასიის კომისარიატის თავმჯდომარემ ამბ. ვეგენი გეგეჭკორმა დიპეშით მიმართა ყუბანის დრ. მთავრობისა და თერგის ოლქის ყაზახებისა და ჩრდილო კავკასიის მთიულთა გაერთიანებულ დრ. მთავრობის თავმჯდომარეებს და სთხოვა მათ, რათა გამოგზავნონ თავიანთი წარმომადგენელნი 27 ნოემბრისათვის თფილისში ერთგვარი სამოქმედო გეგმის შესაშუშავებლათ.

ᲐᲛᲘᲔᲠ ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲪᲔᲜᲢᲠᲘᲡ ᲙᲠᲔᲑᲐ. დღეს, დღის ორ საათზე, სასახლის თეთრ დარბაზში, მოხდება ამიერ კავკასიის მუშათა ცენტრის არა ჩვეულებრივი სასწრაფო კრება. სთხოვენ ამბანაგებს ნუ დაიგვიანებენ.

ᲡᲐᲛᲮᲔᲓᲠᲝ-ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲡ ᲡᲐᲛᲮᲔᲓᲠᲝ-ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘ. 21 ნოემბერს მოხდა კავკასიის სამხედრო-სამხრეთის კომიტეტის მოსამსახურეთა კავშირის წევრთა კრება. კრებამ აირჩია თავის წარმომადგენლებათ მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოში სპანდარიანი და ორლოვსკი. სამხედრო-სამხრეთის კომიტეტის ბიუროში ორლოვსკი.

ᲙᲝᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲐᲗᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲐ. მუშათა სექციის აღმასრულებელმა კომიტეტმა 23 ნოემბერს აირჩია შვიდი პირისაგან შემდგარი შემდეგი კომისია: კახიანი, დგებუაძე, ბადრიძე, ხარტიშვილი, ლემანი, მაისურაძე, გლახოიანი და ორი კანდიდატი ცინცაძიძე და ლორია. მუშათა სექციის წევრთა არჩევნები ამ დღეებში მოხდება.

ᲙᲝᲝᲠᲓᲘᲜᲐᲪᲘᲘᲡ ᲛᲝᲮᲐᲛᲮᲐᲮᲣᲠᲗᲐ ᲙᲠᲔᲑᲐ. პარასკევს, 24 ნოემბერს, სადამოს 7 საათზე სავაჭრო სამრეწველო მოსამსახურეთა პროფესიონალურ კავშირის შენობაში შესდგება კრება კოორდინაციების მოსამსახურეთა განსაკუთრებულ სექციის შესადგენათ და სექციის დელეგატების ასარჩევათ.

ᲥᲣᲠᲓᲔᲑᲘᲡ 21 ნოემბერს დამით გატეხეს ილარიონ გ. თურმანიძის ფეხსაცმელის ქარხანა, მიხვილის ქუჩაზე. წაღებულია ქალის და კაცის „ზაკაზათ“ შეკერილი ფეხსაცმელები, ტყავები, როგორც საპირე, ისე სადირის. სულ წაღებულია ექვსი ათასი მან. დირებული, ქურდები ჯერჯერობით ვერ აღმოაჩინეს.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲬᲧᲕᲔᲢᲐ: ფულის მიუღებლობის გამო დღეს უკანასკნელათ იგზავნება გაზეთები: გორში, ზუგდიდში და სანიტარებს ნავალულში. ზუგდიდ შეწყდება ჭიათურაშიც. უკანასკნელათ ვსთხოვთ მკითხველ ამბანაგებს თუ უნდათ უგაზეთოდ არ დარჩენ, აგენტს გაზეთის ფული წინდაწინ გადაუხადონ.

ᲨᲔᲛᲝᲬᲘᲠᲣᲚᲔᲑᲐ. ქ. თელავის მოქალაქე ხითაროვმა 50,000 მ. შესწირა ქალაქს საავათმყოფოს დასაარსებლათ. ქალაქის საბჭომ თავის კრებაზე დაადგინა დეპეშით მადლობა გამოუცხადოს ხითაროვს და აირჩია 15 კაცისაგან კომისია საავათმყოფოს მოსაწყობათ.

ᲮᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲮᲐᲮᲚᲘ. დღეს სადამოს სახ. სახლ. არს. ქართ. წარმ. მმართველო წრის მიერ წარმოდ. იქნება ტ. რამიშვილის დრამა „მგზობლები“. დასაწყისი სადამოს 8 საათზე. ადგილების ფასი სახალხოა.

ᲨᲔᲛᲝᲬᲘᲠᲣᲚᲔᲑᲐ ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲙᲝᲛ. რ. ს. დ. მ. 3—დან დამფუძნებელი კრების საარჩევნო ფონდის სასარგებლოთ საოლქო კომიტეტის კასაში 1000 მან. ყარსის კომიტეტისაგან 300 მან. სარეკომიშის კომიტეტისაგან 200 მან. ტრაპიზონის კომიტეტისაგან 411 მან. 50 კ.

ᲙᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲢᲘᲜᲒᲘᲡᲗᲕᲘᲡ.

დღეს, ნაშვადღეების 2 საათ., სასახლის თეთრ დარბაზში დანიშნულია საგანგებო სხდომა მუშათა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის წევრებისა.

— კვირას, 27 ნოემბერს დილის 9 ს, ხის დამამუშავებელთა კავშირის გამგეობა იწვევს საერთო კრებას კავშირთა სადგომის საერთო დარბაზში (პეტრე დიდის ქუჩა № 18). ვეხოვთ ამხანაგებს აუცილებლათ დესწრონ. იქვე შეიძლება წეგრათ ჩაწერაც

— პარასკევს, 24 ნოემბერს პროფესიონალური კავშირების მორიგი კრება არ შესდგება.

— ხვალ, შაბათს, სადამოს 6 საათზე მერვე სამილიცონი 6 წილის მცირე კოლექტივი მართავს ლექციას. თემა: 1. საფრანგეთის რევოლიუცია. 2. მიმდინარე კითხვები.

ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲘᲡ ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲐ

ᲕᲔᲚᲘᲡᲪᲘᲮᲔ. 18 ნოემბერს 8—10 შეიარაღებული ყაჩაღი თავს დაესხა სოფ. მუკუზანს. გაძარცვეს მგზავრები და იქ მყოფი საფქვავის პატრონები. მოჰკლეს ერთი მილიციონერი და დაჭრეს ერთი გლეხი. შეიქნა სოფლათ ზარების რეკა. გამოვიდა მთელი გლეხობა და დაედევნა ჩახმახიანი თოფებით, ცულებით, კეტებით და სხვ. საუბედუროთ, არ ჰქონდათ კარგი იარაღი ხელს, რომ შეძლებოდათ ყაჩაღების დახოცვა.

Ძ. ᲝᲜᲣᲙᲐᲒᲝᲕᲘᲡ განახლებული თვითმმართველობა იწვევს ტფილისიდან-ბაკურიანის გზაზე, რომელსაც ექნება პრაქტიკა საქალაქო სამსახურში.

ᲗᲔᲚᲐᲕᲘ. 16 ნოემბერს თფილისიდან ჩამოვიდა 700 ჯარის-კაცი, რომელთაც აქ უპირებენ დაბამორებას. მათმა მოსვლამ დიდ სიგიჟნეებელში მოიყვანა ქალაქი, ამ საშინელ ფსურსათობა-შიმშილობაში, სადაც სულზე ნახევარ გირვანქა პურს ძლივს ურიგებენ მცხოვრებთ, კიდევ ამოდენა ჯარი მოახვიეს თავზე და იმას-კი აღარავინ კითხულობს,—შეუძლიან თუ არა ქალაქს მათი დაპურება?

— ეს რამდენიმე დღეა, რაც საშინელი დასავლეთის ქარი ჰქრის თელავში, რის გამოც საგრძნობლად აცივდა.

— აქ ძალიან გაძვირდა შეშა; ჯერ თოვლი არ მოსულა და ტყეები ურგმს ხუთ თუმნათ ყიდიან. თოვლი რომ მოვა, მაშინ თავ-სთავათ ცხადია, ათ თუმნათ გახდიან.

ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲔᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘ

ხმების დათვლა.

ᲑᲣᲠᲘᲐᲜᲗᲐ (ᲒᲣᲠᲘᲐ). 12 ნოემბერს გურიანთაში მოხდა დამფუძნებელ კრების არჩევნები. არჩევნები დანიშნული იყო სოფელ კახურში. მშვენიერი სანახავი იყო სახლი, სადაც საარჩევნო ყუთი იდგა, სახლი მორთული იყო ყვავილებით. სახლის წინ აღმართული იყო სოციალ-დემოკრატიული დროშა. მთელ რაიონში განუწყვეტელი ზარების რეკა იყო. პირველათ ეზოში შეგროვდენ კახურელები; ცოტახანს შემდეგ გამოჩნდენ ახალ სოფლის ამხანაგები დროშით და მარსელიოზის სიმღერით. მათ წინ შეხვდენ კახურის მოედანზე კახურელები დროშით და სიმღერით; კარგ სურათს წარმოადგენდა, როცა ერთი მხრით იდგენ კახურელები, მეორეს მხრით ახალ-სოფლელები. პირველათ გამოვიდა მოლაპარაკეთ გიორგი ლომინაძე, მან მკაფიოთ განმარტა დამფუძნებელი კრების მნიშვნელობა და მომავალი დემოკრატიული რესპუბლიკა. ორატორი დაჯილდოვეს ტაშით. შემდეგ ილაპარაკა სიმონ ჯორბენაძემ, ახსნა გამოსვლა კონტრ-რევოლიუციონერების და მოუწოდა ხალხს მტკიცეთ დაეცოთ რევოლიუცია. შემდეგ ხალხი მარსელიოზის სიმღერით გაეშურა საარჩევნო სახლისკენ. ასეთივე ცერემონიით მოხდა შეხვედრა ციხის ფერდის და ბაილეთ ჭანიეთურის ამხანაგებისადმი. შემდეგ დაიწყო არჩევნები, რაც მშვიდობიანათ ჩატარდა. ალაგ-ალაგ ეზოში იყო კამეჩი სხვა და სხვა საკითხებზე. სადამოს კრება დაიშალა. არჩევნები აქ გაგრძელდა 18 ნოემბრამდე. 18 ნოემბერს არჩევნები შესწყდა. აღმოჩნდა შემდეგი: № 1 მიუღია—924 ხმა, 3—70, 6—1, 8—7 ხმა. ამბანარეთ, 1,032 ამრჩეველმა, ხმა მისცა 1002 ამრჩეველმა, არ გამოცხადდა 30 კაცი.

Დ. ᲮᲐᲩᲮᲘᲠᲝ. აქ სოციალ-დემოკრატებს გარდა მუშაობდენ სოც.-ფედერალისტები და ეროვნულ-დემოკრატები. ბევრი ხრიკები და ოინები იხმარეს ჩვენმა მოწინააღმდეგე პარტიებმა, რომ ხალხი თავის მხარეზე გადმოეყვანა, მაგრამ ხალხმა შეგნებულად მათ გაეერდიენ აუარა. ეროვნულ-დემოკრატების დემაგოგიას ხომ საზღვარი არ ჰქონდა. ბევრს შეეცადენ ეროვნულ-დემოკრატები, რომ დაემტკიცებინათ ხალხისათვის, რომ სოციალ-დემოკრატებს მათი გაპრალეტარება სურთ. მაგრამ მათმა დემაგოგიამ ვერ გასწირა და ხალხმა თავის ბედი სოციალ-დემოკრატიას ჩააბარა. ეროვნულ-დემოკრატებმა შეძლეს მხოლოდ სამღვდელოება და ნაწილი თავად-აზნაურობისა მიემხროთ. გლეხობაში კი ისინი უნიადაგო აღმოჩნდენ. აი თუ როგორი შედეგი მოიტანა დამფუძნებელ კრების არჩევნებმა საჩხერის რაიონში № 1 მიიღო 14,745 ხმა, 3—26, 4—45, 5—3, 6—222, 7—11, 8—722.

ᲡᲝᲩᲘ. ᲓᲘᲐᲑᲐᲖᲣ (ᲒᲣᲠᲘᲐ). 12 ნოემბერს დილის 8 საათიდან შეიკრიბენ დიაბაზუის საზოგადოების ამრჩეველები ხმის მისაცემათ ამავე საზოგადოების სკოლის ეზოში. პირველათ მოვიდენ სოფ. ჭაბუკჯვარის მცხოვრებნი სარეკლიუციო სიმღერით. ამათ მოჰყვენ სხვა სოფლების ამრჩეველებიც დროშებულ-დამწკრივებული დროშებით და ყვავილებით. დილის 10 საათზე მოელი ეზო სასწავლებლისა გაჭედილი იყო ხალხით. ყველას სახეზე მხიარულება და იმედი ეტყობოდათ. გაჩაღდა ცეკვა-თამაში. სკოლის აივანი შემკობილი იყო ყვავილებით. აივანზე ამსვლელები გაიელიდენ მწვანე მცენარეების ტოტებითა და ყვავილებით მორთულ თაღს ქვეშ და შედიოდენ ხმის მისაცემათ ოთახში. ეს აუარება ხალხი სამაგალითოდ იცავდა წესრიგს და არავითარ უწესობას ადგილი არა ჰქონია. ხმის მიცემა დაიწყო 11 საათიდან და შეწყვეტილ იქმნა 18 ნოემბერს 2 საათზე. არჩევნებს შედეგი ასეთია: სოციალ-დემოკრატებმა მიიღეს 1831 ხმა, სოციალისტ-რევოლიუციონერებმა 80, ნაციონალ-დემოკრატებმა 26, ფედერალისტებმა 5.

ᲮᲣᲨᲘᲡ რაიონში (ᲒᲣᲠᲘᲐ) მენშევიკებმა მიიღო 4543 ხმა, ბალშევიკებმა 1, ესერებმა 125, ფედერალისტებმა 1, ნაციონალ-დემოკრატებმა 1.

ᲑᲐᲛᲝᲚᲘᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲡ საზოგადოებაში (ᲭᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ მაზრა) მენშევიკებმა მიიღეს 2052 ხმა, ს.-ფედერალისტ. 13, ეროვნ.-დემოკრატებმა 2 ხმა

ᲮᲐᲨᲣᲠᲘᲡ რაიონში ხმები ასე განაწილდა. თვით ხაშურში მენშევიკებმა მიიღეს 2658, კად. 3, ესერებმა 107, დაშნაკელებმა 18, ბალშევიკებმა 16, ფედერალისტებმა 123, ეროვნ.-დემოკრ. 45, სახ.-სოც. 1. ჯარისკაცთა ხმები ასე განაწილდა: № 1—58, 2—15, 3—271, 4—13, 5—3, 6—1, 8—1.

ᲘᲔᲠᲘᲡ საზოგადოება № 1 1283, 2—4, 3—15, 4—2, 5—28, 6—0, 8—7.

ᲫᲕᲘᲨᲘᲗᲘᲡ საზ. № 1 2239, 3—1, 6—22, 8—29.

ᲝᲚᲘᲐᲣᲠᲘᲡ საზოგადოებაში № 1 1145, 8—5.

ᲮᲪᲘᲡᲘᲡ საზოგადოებაში № 1 3033, 3—3, 6—1.

Ძ. ᲨᲘᲐᲗᲣᲠᲐᲨᲘ ამრჩეველთა რიცხვი იყო 2050, გამოცხადდა 873 № 1 519, 5—54, 3—78, 6—79, 8—143,—15—2.

ᲨᲘᲠᲔᲕᲘᲡᲐᲰ საზოგადოებაში № 1 1610, 3—51, 5—9, 6—118, 8—48.

ᲠᲒᲐᲜᲘ № 1 684, 3—5, 6—7, 8—182.

ᲖᲔᲓᲐᲠᲒᲐᲜᲨᲘ № 1—269, 3—10, 6—18, 8—25.

ᲗᲐᲑᲐᲒᲠᲔᲑᲘ № 1—322, 8—2.

ᲙᲘᲪᲮᲘ. № 1—1989, 6—14, 8—216, 5—337, 3—47.

ᲐᲮᲐᲚᲗᲣᲛᲐᲡᲘ № 1—77, 2—56, 3—109, 4—198, 5—78, 6—48, 7—10, 8—26, 9—2 11—1, 15—2.

Ბ. ᲜᲐᲮᲘᲯᲔᲕᲐᲜᲘ (ᲒᲣᲠᲘᲐ). მენშევიკებმა მიიღეს 428 ხმა, ბალშევიკებმა 3.

ᲕᲔᲚᲘᲡᲪᲘᲮᲔ. № 1—726 ხმა, მე-2—3, მე 4—454, მე-6—83, მე-8—59.

ᲒᲝᲛᲘᲡ რაიონში (ᲒᲝᲠᲘᲡ მაზრა) არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 9580 ამრჩეველმა, ამათგან მენშევიკებმა მიიღეს 9580; დაშნაკელებმა 2; ბალშევიკებმა 1; ს. ფედერალისტებმა 269; ნაციონალ-დემოკრატებმა 162.

ᲛᲝᲚᲘᲗᲘ (ᲨᲝᲠᲐ�პᲜᲘᲡ მაზრა). 19 ნოემბერს არჩევნები დამთავრდა. მენშევიკებმა მიიღეს 1836 ხმა; კადეტებმა 1; ესერებმა 7; ბალშევიკებმა 2; ს. ფედერალისტებმა 48; ეროვნ.-დემოკრატებმა 9,

Ბ. ᲑᲐᲠᲐᲗᲝᲜᲨᲘ 12 ნოემბერს მოხდა დიდი მიტინგი, რომელსაც დაესწრო ორი ათასამდე ქალი და კაცი. მიტინგის გასარჩევი საგანები იყო დამფუძნებელი კრება და პოლიტიკური პარტიები. კრებაზე იღებდა მონაწილეობას სოც.-დემ. მენშევიკების, ს.-ფედერალისტების და ეროვნულ-დემოკრატების წარმომადგენლები. ხალხმა დიდი სიდარბაისლე გამოიჩინა პარტიების მიმართ. გულდამშვიდებით მოესმინა ს.-ფედერალისტების - და ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის წარმომადგენლებს. დიდი აღფრთოვანება გამოიწვია ს.-დ. წარმომადგენელის სიტყვამ. ხალხს მოეწონა ს. დ. პარტიის პროგრამა და ნდობა გამოუცხადა მას, როგორც მუშათა პარტიას და მშრომელი ხალხისათვის თავდადებულ მებრძოლს და მისი ინტერესების საუკეთესო დამცველს. იმ დღესვე შეუდგენ არჩევნებს, რომელიც დასრულდა 18 ნოემბერს. არჩევნების შედეგი ასეთი აღმოჩნდა: 1800 ამომრჩეველიდან მონაწილეობა მიიღო 1459 კაცმა. ხმების ამ რიცხვიდან ფედერალისტებმა მიიღეს 9 ხმა, ეროვნულ-დემოკრატებმა 5, და დანარჩენი 1445 ხმა მიიღო სოც.-დემ. მუშათა პარტიის სიამ № 1.

ᲛᲝᲜᲐᲕᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ

დამფუძნებელი კრება და მოსწავლე ახალგაზდობა.

თუ დამფუძნებელ კრების კამპანიამ ამოქმედა ყველა საზოგადოებრივი კლასები და ბრძოლის ასპარეზზე ერთი მეორის წინააღმდეგ დარაზმა, არა ნაკლები გავლენა იქონია მან მოსწავლე ახალგაზდობაზედაც.

მოსწავლე ახალგაზდობის მოწინავე ნაწილიც ითვალისწინებს მომენტის ამ დიად მნიშვნელობას და საზოგადოებრივი ცხოვრებაში აქტიურ მონაწილეობას იღებს.

დღემდის ბევრი იმ შეხედულების იყო, რომ საზოგადოებრივი ცხოვრება, პოლიტიკა მოწაფის საქმე არ არის, იგი მას რყვნის და სხვა,—ეი რას ამბობდენ დღემდის ზოგიერთი „დრმა ცოდნით“ აღჭურვილი პედაგოგები და იმეორებენ დღეს ზოგი უებრო „მასწავლებლები“.

ასეთი შეხედულება სავსებით მართლდება იმ ტენდენციურ სწავლა-აღზრდის თვალსაზრისით, რომელიც აქამდის ბიუროკრატიულ სასწავლებლებში იყო გამეფებული. ყველასათვის ცხადია, რომ მეფობის დროის სკოლა ლენინგანაც არ შეეფერებოდა იმ დიად დანიშნულებას, რასაც საზოგადოთ სკოლა უნდა ემსახურებოდეს. ნამდვილი სკოლა უნდა ფართო საგარეჯოში ასპარეზს აძლევდეს იმ ნაკს, რაც ბუნებრივათ ჩანერგილი აქვს ნორჩ მოწაფეს; სკოლა უნდა წვრთნიდეს, აზზადებდეს საზოგადოების შეგნებულ წევრს. იგი პირველ ყოვლისა უნდა იყოს ისეთი დაწესებულება, სადაც მოწაფე უნდა სწავლობდეს საზოგადოებრივობას, მოქალაქობრივობას. მხოლოდ ამ გზით შეიძლება კულტურულ ინდივიდის შექმნა, რომელსაც შეუძლია საზოგადოებრივ პროგრესის ფაქტორათ გამოვიდეს. სკოლა ასპარეზია, სადაც ფრთა უნდა გაშალოს მოწაფის ბუნებრივმა ნიშამ—ამბობს: ა. ბოგდანოვი; ეს შობს კულტურულ ინდივიდს, მაშასადამე, ორგანიზაციას და პროგრესსა.

ძველი სკოლის უმთავრესი დანიშნულება იმაში გამოიხატებოდა, რომ ადეზარდა არსებულ წესწყობილების ერთგული დამცველი, ბიუროკრატიულ მთავრობის მონა-მორჩილი პიროვნება. ასეთ სკოლებში აღზრდილები ძალიან ნაკლებათ იცნობდენ ცხოვრებას. ამიტომ მოსწავლე ახალგაზრდობის მოწინავე ნაწილი უწინაც გრძნობდა ამ უკუდმართობას და სკოლის გარეთ ეძებდა სამოქმედო ასპარეზს, მიუხედავათ იმისა, რომ მთავრობის აგენტები სასტიკ წინააღმდეგობას უწევდენ მის ასეთ სურვილებს.

თებერვლის რევოლიუციამ სინათლე შეიტანა სკოლის კედლებშიაც და მოწაფეთა ამ ნაწილს წინ გადაუშალა ფართო სამოქმედო ასპარეზი. ისიც გამოვიდა სამოქმედო ასპარეზზე და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში აქტიურ მონაწილეობას იღებს.

დამფუძნებელ კრების არჩევნების ნახევარი თვის წინ თფ. საშ. სასწ. უმაღლეს კლასების მოწაფეებმა აცნობეს პედაგოგიურ საბჭოებს, რომ მათ სურთ მონაწილეობა მიიღონ საარჩევნო მუშაობაში და მოითხოვეს ამ მუშაობის დათავებამდის სწავლის შეწყვეტას. მოწაფეები ამტკიცებდენ, რომ ამ მუშაობას მეტი მნიშვნელობა აქვს მოწაფეთათვის, ვიდრე 10—12 დღის ჯერ ისევ ძველ სასწავლებლებში სწავლასა. ამის მოწინააღმდეგეებთ გამოვიდენ ჯერ კიდევ ბიუროკრატიზმის გავლენის ქვეშ მყოფნი ზოგიერთი პედაგოგები. მაგრამ მოწაფეებმა თავისი გაიტანეს და სწავლა შეწყვიტეს. და აი საარჩევნო ციებ-ცხელების დროს ჩვენ ვხედავთ მოწაფეებს, ერთმანეთ სახლებში დადიან, ეწევიან აგიტაციას, ავსებენ და ასწორებენ სიებს... 12 ნოემბერს ისინი მიეჩქარებიან საარჩევნო ყუთებისაკენ და ბიულეტენებს აწყდიან ხმის მისაცემათ მოსულ მოქალაქეებს. ისინი თავმომწონეთ აკუთვნებენ თავს ამა თუ იმ პარტიას და ცდილობენ მათ გამარჯვების ხელი შეუწყონ.

12 ნოემბერს თფ. მოსწავლე ახალგაზდობა გამოვიდა ქუჩაში და მხურვალე მოსაწოლობა მიიღო საარჩევნო კამპანიაში. ეს იმის მაჩვენებელია, რომ ისინი შეგნებულათ ხვდებიან მომენტს, საზოგადოების წინაშე დემონსტრაციას ახდენენ, რომ ამით უკანასკნელს უჩვენონ, რომ ისინიც დიდის ადფრთოვანებით ელიან დამფ. კრების მოწვევას, რომ იქ გახსენებულ იქნას მათი ინტერესებიც, გაუმჯობესებულ იქნას სკოლის ცხოვრებაც; ისინი მოითხოვენ, რომ დამფ. კრებამ ძირ-მუდიანათ მოსპოს დღემდის გამეფებული ბიუროკრატიული სასკოლო რეჟიმი, რომელიც სულიერათ და ფიზიკურათ ასახიჩრებდა მოზარდ თაობას და სკოლის ცხოვრება ადგილ მკვიდრ რაციონალურ ნიადაგზე.

ძველი რუსეთი უფრთხოდა მასსის განვითარებას, ხალხში სანათლის შეტანას, ვინაიდან ეს ძირს გამოუთხრიდა მის ბატონობას.

ახალმა რუსეთმა უნდა ფართო ასპარეზი მისცეს რაციონალურ სწავლა-აღზრდის საქმეს ვინაიდან ეს გაამაგრ განამტკიცებს მოპოვებულ თავისუფლებას და გზას გაუკაფავს საზოგადოებრივ პროგრესს.

Შ. ᲩᲐᲩᲣᲐ.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲙᲠᲘᲖᲘᲡᲘᲡ

(20 ნოემბრის სხდომა. დასასრული).

ამის შემდეგ სიტყვა ეძლევა ბალშევიკების წარმომადგენელს ფ. მახარაძეს. პირველათ იყო სიტყვა და სიტყვა იგი იყო ლვთისაო, გვეუბნება სახარება იოანესი. პირველათ იყო პროტესტი და პროტესტი იგი იყო ფილიპე მახარაძესი, შეგვიძლია ვსთქვათ ჩვენ, ფ. მახარაძე ოველთვის და ყველას წინააღმდეგ პროტესტს აცხადებს. ამ ქმამთაც არ უღალატა მან თავის ჩვეულებას და გამოვიდა ტრიბუნაზე თუ რა, პროტესტი განაცხადა თავმჯდომარის წინააღმდეგ, როგორ თუ ჩვენ არ ვიღებთ მონაწილეობას ამ კრებაზეო. თავმჯდომარემ კი სთქვა, ბალშევიკები არ იღებდენ მონაწილეობას ინტერპარტიულ საბჭოში და შეიძლება მათ აქ მიეცეს სიტყვაო. შემდეგ, გხება რა საკითხს, მახარაძე ამბობს, რომ ფედერალისტების, ეროვნულ-დემოკრატების და სხ. განცხადების შემდეგ ნოე ჟორდანია ვერ უნდა გრძნობდეს თავს კარგათ. დღევანდელ ყრილობიდან ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, თითქოს რადაც დიდი, ისტორიული ამბავი მომხდარიყოს, თითქოს ცხრამეტ ნოემბერს აღსდგა საქართველო და საკუთარ ფეხებზე შეიდგა. მეორეს მხრით კი ნოე ჟორდანია გვარწმუნებს, ჩვენ კვლავ რუსეთთან კავშირის ნიადაგზე ვდგევართ. ეს რომ ასე იყოს, ყრილობა რომ მარტო თავად-აზნაურთა ქონების ჩასაბარებლათ იყოს მოწვეული, მაშინ რა საქმე-ო იყო აქ ელჩებისა და სხ. მოწვევა?.. [illegible] თქვენ გეეუბნებით რუსეთში არავე-დარეა, ანარქია, ხალხი აქ ყველაფერი წესრიგზე, ჩვენ არ ავყვებით პეტროგრადის მუშებსო, რომლებმაც მოგვცათ თქვენ შეძლება აქ თავი მოგეყარათ—ეს მოჩვენა იმ ტოტის, რომელზედაც ჩვენ უნდა ვეყრდნობოდეთ. თუ იქ არ გაიმარჯვა რევოლიუციამ თქვენი საქმიანობაც ქვეშაზე იქნება აგებული. თქვენ მხარს უჭერდით კერენსკის მთავრობას, რომელიც სდევნიდა ერებს, ხოლო კომისარია საბჭოს, რომელიც საქმით იბრძვის ერთა განსათავისუფლებლათ, თქვენ არ უჭერთ მხარს. შუაში დგომა არ შეიძლება, ან უნდა აღსდგეს კერენსკის მთავრობა, ან უნდა დარჩეს დღევანდელი მთავრობა. შემდეგ ორატორი ეხება ყრილობის შემადგენლობას ტ ამბობს, რომ აქ არ არიან გლეხ. ტ მუშ. წარმომადგენლები ტ ასეთ ყრილობას კი მხოლოდ ძველი რეჟიმის დროს თუ შეეძლო გადაეჭრა საყურადღებო კითხვები, დღეს კი სხვა პირობებია, და აქ წარმოდგენილი უნდა იყოს მთელი ქართველი ხალხი. ხალხმა არ იცის რისთვის ერის ეს ყრილობა მოწვეულიო.

ამ განცხადებაზე ატყდება ხმაურობა აქა-იქ იძახიან „იცის, იცის“-ო. ამ დროს ორატორს ლაპარაკის ვადაც უთავდება. გ. გიორგაძე ს. დემ. ფრაქციის სახელით სთხოვს პრეზიდიუმსა და ყრილობას გაუდიდონ მახარაძეს ლაპარაკის დრო. ორატორს კიდევ მიეცა 10 წუთი.

ჩვენი პარტიაა—განაგრძობს ფ. მახარაძე—ერთად-ერთი პარტია, რომელიც არა მარტო სიტყვით, საქმითაც იცავს დაპყრობილ, ძალით შემოერთებულ ერთა ინტერესებს. ამას ამტკიცებს ამ დღეებში გადადგმული პრაქტიკული ნაბიჯიც (გულისხმობს ეროვნებათა შესახებ დეკრეტს. ვ. ა.) და მიკვირს, როგორ უნდა წავიდეს ასეთი მთავრობის წინააღმდეგ სწორეთ დაჩაგრულ ერთა წარმომადგენლები. ჩვენ გვეუბნებიან, რუსეთში ანარქია და ჩვენ უნდა უშველოთ თავსო. განა ასეთი პოლიტიკით შეიძლება წვრილი ერების ხსნა? ჩვენ ვდგევართ ერთა თვითგამორკვევის თვალსაზრისზე, მაგრამ ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ შეეფერება დროსა და პირობებს თუ არა, მაინც უნდა გადაიდგას ნაბიჯი ამ თვითგამორკვევისაკენ. ეს უნდა მოხდეს დროს მიხედვით. ინტერპარტიულ საბჭოს, რომელსაც ხალხის დაუკითხავად აუღია ხელში ხალხის ინტერესების დაცვა, გაუფრთხილებლად იქცევა.

აქ კვლავ უთავდება მახარაძეს ლაპარაკის ვადა. იგი ჩამოდის ტრიბუნიდან და ამბობს, ჩემ მაგივრათ ილაპარაკებს ჩემი ამხანაგი.

თავმჯდომარე ა. ჩხენკელი უარყოფს მახარაძის მიერ სიტყვის დასაწყისში წამოყენებულ ბრალდებას და აცხადებს, ახლა მეორე ბალშევიკი თხოულობს სიტყვას, ჩაეწერა აგრეთვე სხვა ორატორებიც, სიტყვას თხოულობს რადიკალ-დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენელიცო. ყრილობამ დაადგინა სავსებით მოისპოს კამათი.

ყრილობას მიესალმენ სამურზაყანოს, ზაქათალის ოლქის და აჭარლების წარმომადგენლები.

სამურზაყანოს წარმომადგენელმა ი. გეგეამ თავის სიტყვაში აღნიშნა რამდენიმე ისტორიული ფაქტი, რომელთა საშუალებით ამტკიცებდა, სამურზაყანო განუყოფელი ნაწილია საქართველოსა და ამავე დროს ერთგვარი შემაერთებელი ხიდია საქართველოსა და აფხაზეთს შორისო.

ზაქათალის ოლქის წარმომადგენელმა სულეიმანოვმა სთქვა, მართალია ზაქათალის ოლქი შედის მთიულთა კავშირში, მაგრამ ის ყოველთვის მეზობლურ კეთილ-განწყობილებაში იქნება საქართველოსთან, რომ ზაქათალის ოლქის მც

ყოველის შემძლე დმერთს, რომელიც ბრძანდება როგორც გამოთქ

, ისე გათიშულ მოძმის შემრიგებელი (ტაში). გულითად მადლობას გიძღვნით იმ დახმარებისათვის, რომელიც თქვენ ადმოუჩინეთ აჭარლებს ამ ომის დროს. ამის მიზეზია ის, რომ ჩვენ დღეს თქვენთან ვართ აქ. დიდი მადლობა ძმური და ნაინამებრივი სიტყვებისათვის, რომლითაც თქვენ ამშვიდებდით სხვადასხვა ისტორიულ პირობებით დაჭრილ და დამახინჯებულ ჩვენს გულს (ტაში). მართალია, დაშორებული ვიყავით, მარა ფიზიკურათ დაშორებამ ვერ მოახერხა სულიერათ დაშორება. პირიქით, დაგვიმტკიცა, რომ თუ თქვენთან არ ვართ, ჩვენი არსებობა შეუძლებელია (ტაში). ჩვენ შეგვრჩა ქართული სული, ენა, ის სამშობლო, რომელმაც გამოზარდა ჩვენი გენიოსი შოთა, ის შოთა, რომელმაც ტკბილ ჰანგებზე აგებულ „ვეფხის ტყაოსანი“ ასწავლა მთელ კაცობრიობას ჩაგრულ-გვემულთა შეგრდომა, რომელმაც სთქვა: „პირსა შინა გამაგრება ისე უნდა, ვით ქვიტკირსა“-ო. მართალია, არიან ზოგიერთი ვოლტერიანენი, რომელთა სელობაა ამდვრეულ წყალში თევზების დაჭერა და ამბობენ, ვითომ ჩვენ სამხრეთისაკენ გვეპირის თვალი, მაგრამ ეს არ არის მართალი.

ჩვენ გვინდა დავრჩეთ საქართველოში და რუსეთის საშუალებით დავეწაფოთ დასავლეთის კულტურას.

აქ ორატორმა მოიყვანა მთელი ტაეპი აკაკის „დამეგრა“-დან (, კრულ იყოს მისი სახელი“ და სხ) და ადფრთოვანებით შესძახა: „გაუმარჯოს თავისუფალ რუსეთში თავისუფალ საქართველოს! გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოში თავისუფალ აჭარას!“ ამ სიტყვებმა მკუხარე ტაში გამოიწვია დამსწრეთა შორის.

ამის შემდეგ სიტყვა ეძლევა ამხ. ნოე ჟორდანიას.

ნოე ჟორდანიას საპასუხო სიტყვა.

მოქალაქენო! რადგანაც ჩემი მოხსენების შესახებ კამათი არ ყოფილა, ხოლო ის ორატორი, რომელიც ჩემს წინააღმდეგ გამოვიდა, არსებითათ არ შეხებია ჩემს მოხსენებას, მინდოდა უარი მეთქვა სიტყვაზე. მაგრამ საკითხის ზოგიერთი მხარე მაინც დარჩა გამოუკვეველი და ამიტომ მინდა ვისარგებლო სიტყვის უფლებით. მახარაძემ სთქვა, არა მგონია ნოე ჟორდანიას დირსებას რაიმე მოუმატოს იმ გარემოებამ, რომ მის მოხსენებამ აქ გადგრთიანა ყველა პარტიებია. მე ვიტყოდი, რომ ეს სწორედ დიდი დირსებაა, მაგრამ მე ამას ჩემს თავს არ მივწერ, ეს თვით პარტიების დირსებათ უნდა ჩითვალოს. ჩვენ თავიდანვე გვინდოდა ნაციონალური კითხვის, ე. ი. ისეთი კითხვის, რომელიც მთელს ნაციას ეხება, გადაჭრა შეთანხმებით და არა ბრძოლით. ჩვენ ვიბრძოდით მაშინ, როცა პრესაში, ლიტერატურაში ვიკვლევდით მას. დღეს სიტყვის დრო წავიდა, დღეს საქმის კეთების დროა. დღეს რდეველისა და შენების დროა და რასაც დღეს ვერ მოასწრებ, შეიძლება ვერასოდეს ვერ მოასწრო იგი (ტაში), საპირო და სასურველია არა მარტო ნაციონალური ძალების შეთანხმება ამ საკითხის გარშემო, ჩვენ გვინდა ერების შეთანხმებაც. და მაგვირვებს, როცა სოციალდემოკრატიული პარტიის წარმომადგენელი გამოდის და ამ ელემენტარულ ჭეშმარიტების შესახებ დუმს.

მოგ ხსენებთ კიდეც ერთი ფაქტის შესახებ, რომელიც ჩემმა ოპონენტმა საგანოთ გახადა. მან სთქვა, ვითომც ჩვენ მომხრე ვიყავით კერენსკის მთავრობისა. ეს არ არის მართალი. კავკასიის დემოკრატიამ თავის წარმომადგენლების პირით თავის დროზე მოითხოვა დემოკრატიულ თათბირზე უფრო დემოკრ. მთავრობა. იქ მაშინ ჩვენთან ერთად იდგა სხვა ქართული პარტიების წარმომადგენლებიც. შემდეგ მახარაძემ სთქვა, დღეკანდელ ყრილობაში არ არის მუშათა და გლეხთა წარმომადგენლებიო. ესეც არ არის მართალი. აქ წარმოდგენილია მთელი კავკასიის მუშათა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრები, გლეხების მიერ არჩეული სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტები. მართალია, აქ შეიძლება იყოს წარმოდგენილი ისეთი საზოგადოებები, რომლებიც მხოლოდ ქალაქებზე არსებობენ, მაგრამ იმის თქმა, რომ დღეკანდელ ყრილობაზე არ არის ქართველ ხალხის წარმომადგენლები—ფაქტის დამახინჯებაა, და არ ვიცი რათ დასჭირდა ეს მ. ხარაძეს.

მახარაძე გვირჩევს ხარი დავუჭიროთ ლენინის მთავრობას. ეს ავანტიურა იქნებოდა. ლენინის მთავრობა არ უცვნია არც ერთ ერს, იგი არ უცვნია არც თვით რუსეთის ერს, ეს რომ ასე არ ყოფილიყო, დღეს რუსეთში სამოქალაქო ომიც არ იქნებოდა. ახლა უნდათ ჩვენც მოვექცეთ ამ სამოქალაქო ომში და თუ რას ნიშნავს ეს—თქვენ კარგათ იცით... ჩვენ ვიცნობთ იმ მთავრობას, რომელსაც იცნობს რუსეთი. მახარაძე კი სეპარატულ გზას ადგია, რუსეთს არ უცვნია ლენინის მთავრობა და ჩვენ ვიცნოთო. ეს ავანტიურაა და ამ გზაზე შედგომა ერს დაღუპავს. მახარაძე აცხადებს, რომ ისინი მომხრენი არიან ერთა თვითგამორკვევის. მარა ეს სიტყვით და როცა ჯერი საქმეზე მიდგება, ისინი არასოდეს არ უპერვნ მხარს ერთა თვითგამორკვევის უფლებას: „სიტყვა სხვა, საქმე სხვაა, შუა უდევს დიდი ხღვარი“. (ხანგრძლივი ტაში და ოვაციები.)

ყრილობა დაიყო შემდეგ სექციებათ: 1) ეროვნული საკითხის სექცია—თავმჯდ. ივ. გობეჩია; 2) საერთო რეფორმების—თავმ. ბ. მაჩაბელი; 3) ჯარის ნაციონალიზაციის—თავმ. ი. გედევანიშვილი; 4) სკოლა და უნივერსიტეტის—თავმ. ლეო ნათაძე (ამ სექციის მუშაობაში მონაწილეობას მიიღებს პროფ. ივ. ჯავახიშვილი); 5) ადმინისტრაციის—თავმ. გრ. გიორგაძე; 6) იუსტიციის—თავმ. შ. მესხიშვილი; 7) საფინანსო—თავმ. ნიკო ნიკოლაძე; 8) სასურსათო—თავმ. ილ. ქარციკიძე; 9) თავად-აზნაურობის ქონების საკითხის—თავმ. აკაკი ჩხენკელი.

(21 ნოემბრის სხდომა).

თავმჯდომარეობს ამხ. ნოე ჟორდანია. თფილისის გუბერნიის თ.-აზნ. მარშალი კ. ალხაზი აკეთებს მოხსენებას თავად აზნაურთა კოლექტიური ქონების შესახებ. როგორც მკითხველებმა იციან, ეს ქონება 29 ოქტომბრის დადგენილებით თ.-აზნაურობამ გადასცა ქართველ ხალხს. მომხსენებელი შეჩერდა ისტორიულ ფაქტებზე, სთქვა, რომ თ. აზნ. დიდი როლი ითამაშა, თუმცა ბევრი ცოდვაც ჩადენია. რუსეთის მთავრობის ძალადობის წინააღმდეგ საბრძოლველათ დაიწყო თ.-აზნაურობამ კოლექტიური ქონების შედგენა. დღეს ამ ქონებაში შედის 1) 1874 წ. დაარსებული სათავად აზნაურო სადგილ მამულო ბანკი, რომელიც 300 ათას მან. იძლევა წელიწადში წმინდა შემოსავალს; 2) კახეთის რკინის გზა, რომლის გაყვანა დაჯდა 18 მილ. მან.; 3) თ.-აზნაურობის მამული სასახლის ქ. თფილისში იგი შეიცავს 3200 ოთახკუთა ს ქონს, წელიწადში 120 ათას მან. იძლევა შემოსავალს; აქვე არის მოწყობილი ელექტრონის სადგური, რომელიც იძლევა შემოსავალს 100 ათას მან. წელიწადში; 4) სოფლის მამულები: 120 დესეტინა მიწა საბურთალოზე პოლიტეხნიკუმისათვის შეძენილი, წინამძღვრიანთ კარის მამული სკოლით 600 დესეტინა (200 სახნავ-სათესი და 400 ტყე), რომელიც ი. წინამძღვრიშვილმა გადმოსცა თავად-აზნაურობას, ნავთის მამულები ბაკოში, სივრცით 6 ნახ. დესეტინა, მამული ატენში და ყვარელში. გარდა ამისა თავად აზნაურობა დახმარებას უწევდა ფულით სხვადასხვა ქართულ კულტურულ დაწესებულებებს. 1905 წ. დაარსდა სადგილ-მამულ კომისია, რომლის დანიშნულება იყო მიწათ მომქმედთათვის ხელის შეწყობა და დახმარების აღმოჩენა მიწების შესყიდვაში. დაარსდა დარიბ მაწაფეთა დამხმარე საზოგადოება და ქართული გიმნაზია, რომლისათვისაც გადაუციათ 2 მილიონი მანეთი, სხვადასხვა დაწესებულებებისთვის მიუციათ 4 მილ. მან. მოხსენების დასასრულ კ. ალხაზმა წაიკითხა დადგენილება თავად-აზნაურთა მიერ მიღებული 29 ოქტომბრის კრებაზე.

ქუთაისის გუბერნიის თ.-აზნაურთა სახელით ლაპარაკობს დ. ნიკოლაძე. მან სთქვა, რომ დასავლეთ საქართველოს თავად-აზნაურობამაც 8 ნოემბრის კრებაზე თავის ქონების მემკვიდრეთ აღიარა ქართველი ერი. ეს ქონება შეიცავს მხოლოდ ქუთაისის ქართულ გიმნაზიას ეზო-გარემოთი, ქუთაისის სათ.-აზნ. ბანკს, სიბაკის სკოლას და ცოტა მამულებს სოფლებშია.

ამის შემდეგ თავმჯდომარე ნოე ჟორდანია შემდეგის სიტყვებით მიმართავს ყრილობას.

მგონია, თქვენს სურვილს გამოვსთქვამ, თუ ვიტყვი, რომ პირველი ქართული ეროვნული ყრილობა უცხადებს ქართველ თავად აზნაურობას მადლობას იმ ძღვნისათვის, რომელიც მან ქართველ ერს მიუძღვნა. ყრილობა იმედს გამოსთქვამს, რომ ქართველი თავად-აზნაურობა გაითქვიფება ქართველ ხალხში, ამოუდგება მას გვერდში და ერთად გასწევენ ვირსა და ლბინს. ამიერიდან საქართველოში პრივილეგიური წოდება აღარ არსებობს. (ხანგრძლივი ტაში, ოვაციები). ამიერიდან ქართველი ერი იურიდიულათ შეიქმნა, როგორც ერთი მთელი, ეს საფუძველია ჩვენი მომავლისა. მთავრობის აქტი წოდებათა გაუქმების შესახებ ამ დღეებში აქ გამოქვეყნდება (მკუხარე ტაში და ერთსულოვანი ოვაციები).

თავად აზნაურთა ქონების საკითხის დაწვრილებით გამორკვევა გადაეცა ცალკე სექციას.

სამანდატო კომისიის სახელით მოხსენება გააკეთა შ. მიქელაძემ. გამოცხადებულია ჯერჯერობით 364 დელეგატი. კომისიას კანონიერათ უცვნია 340 მანდატი. ყრილობამ დაამტკიცა სამანდატო კომისიის მოხსენება.

ეკმ დელეგატების თხოვნით შესდგა ცალკე ჯარმოველობის სექცია.

დასასრულ წაკითხულ იქნა მისალმების დეპეშები შემდეგ ორგანიზაციების მიერ გამოგზავნილი: რუსეთში მოსახლე ნიმცების ამიერკავკასიის კომიტეტის; ქალთა უმაღლეს კურსების; სიონისტთა პარტიის კომიტეტის; ქ. შ. წ.-კ. გამ. საზოგადოების ერევანის განყოფილების; თფ. მუსულმან მოწაფეების; ქართულ დივიზიის მე-127 პოლკის; თემირხანშურის ქართველებისაგან.

ვენე ადათიშვილი.

საიდუმლო დიპლომატია
და
საიდუმლო ხელშეკრულებანი

(გაგრძელება იხ. „ერთობა“ № 200)

საიდუმლო დეპეშა რუსეთის ელჩს პარიზში საგარეო საქმეთა მინისტრისაგან.

5 მარტი 1915 წ.

23 თებერვალს საფრანგეთის ელჩმა თავის მთავრობის მონდობილობით შემატყობინა, რომ საფრანგეთი გულით თანაუგრძნობს ჩემ თქვენდამი დეპეშაში აღნიშნულ სურვილების განხორციელებას სრუტეების და კონსტანტინოპოლის შესახებ, რასთვისაც თქვენ მოგანდენ ჩვენი ხხურვალე სალამი მიგეძღვნათ დელეკასესთვის. წინათაც თქვენსა და დელეკასეს შორის ლაპარაკიდან აშკარათ სჩანდა, რომ ჩვენ სრული იმედი უნდა გვქონდეს საფრანგეთის თანაგრძნობის, მხოლოდ დელეკასე საჭიროთ სცნობდა ინგლისელებთან მოვლაპარაკებულიყავით, რადგან ეშვიობდა, რომ ინგლისის მხრით უთანხმოებას არ ეჩინა თავი.

ეხლა ინგლისმა წერილობით გვაცნობა, რომ ის თანახმაა შეიერთოს რუსეთმა სრუტეები და კონსტანტინოპოლი, მხოლოდ იმ პირობით კი, რომ მისი ეკონომიური ინტერესები დაცულ იქნას და აგრეთვე მხარი დაუჭიროთ მის სხვა საჭიროში პოლიტიკურ მისწრაფებას.

პირადათ ჩემთვის, როგორც დელეკასესადმი ღრმა რწმენით გამსჭვალულის, ეს საკმარისია მაგრამ საიმპერატორო მთავრობისთვის საჭიროა უფრო დაწვრილებითი განცხადება საფრანგეთის სრული თანხმობის, როგორც ეს ქნა ინგლისის მთავრობამ.

ხაზონოვი.

საიდუმლო დეპეშა რუსეთის ელჩს პარიზში საგარეო საქმეთა მინისტრისაგან.

7 მარტი 1915 წ.

დიდი ბრიტანეთის აქაურ მთავრობის 12 მარტის მემორანდუმის გამო კეთილ ინებეთ და გამოუცხადეთ გრეის საიმპერატორო მთავრობის გულწრფელი მადლობა სასუბიოთი და საბოლოო თანხმობისთვის რუსეთთან სრუტეების და კონსტანტინოპოლის შემოერთების შესახებ. რუსეთის საიმპერატორო მთავრობა აფასებს დიდი ბრიტანეთის მთავრობის ჩვენდამი კეთილ სურვილებს და იმედი აქვს, რომ ეს გარემოება მჭიდროთ შეიკავშირებს ამ ორ სახელმწიფოს. რუსეთის საიმპერატორო მთავრობა თანახმა არის: 1) თავისუფლათ გატანილ იქნეს საქონელი კონსტანტინოპოლზე, რომლებიც რუსეთში არ მოიქვთ, 2) და თავისუფლათ გადაიროონ სრუტეებში საკომერციო გემებმა.

რომ მოკავშირეებს ხელი შეუწყონ დარდანელის სრუტეში შეჭრას, რუსეთის საიმპერატორო მთავრობა მზათ არის დაეხმაროს მიიწვიონ ამ საქმისთვის ის სახელმწიფოები, რომელთა ჩარევა სასარგებლოა საფრანგეთის და დიდი ბრიტანეთისთვის.

საიმპერატორო მთავრობა საგანგებო იზიარებს დიდი ბრიტანეთის მთავრობის აზრს, რომ მუსულმანთა წმინდა ადგილები მუსულმანთა დამოუკიდებელ მფარველობის ქვეშ უნდა დარჩეს. საჭიროა ვიცოდეთ ეს ადგილები ოსმალეთის ხელქვეით დარჩება და სულთანი ხალიფი იქნება, თუ აზრათ აიღეთ შექმნან დამოუკიდებელი სახელმწიფოები, რადგან ამა თუ იმ გადაწყვეტ ლებაზეა დამოკიდებული რა ფორმა მიეცეს საიმპერატორო მთავრობამ თავის სურვილებს; თავის ხხრით საიმპერატორო მთავრობა უმჯობესათ სცნობს ხალიფი ოსმალეთს გამოეყოს. წმინდა ადგილებში სალოცავათ სიარული, რასაკვირველია, სრულიად უზრუნველყოფილი უნდა იყოს.

საიმპერატორო მთავრობა ერთხელ კიდევ ადასტურებს თავის თანხმობას სპარსეთის ნეიტრალური ზონა ინგლისის გავლენის ქვეშ იყოს. ამასთან ის საჭიროთლიანათ სთვლის ქალაქ ისფაგანი და იეზდი რუსებს დარჩეთ

ნეიტრალური ზონა შეეხება ლი რუსეთის და ისფაგანის საზღვრებში და მიდის რუსეთის საზღვრამდე ზღვაგიში. ამიტომ ამ ზონის ნაწილი რუსეთს უნდა შეუერთდეს.

არსებითათ საინტერესოა საიმპერატორო მთავრობისთვის ნეიტრალურ ზონაში რკინის გზის გაყვანის საქმე.

საიმპერატორო მთავრობას იმედი აქვს, რომ მისთვის განსაზღვრულ სფეროში ის სრულ დამოუკიდებლათ და თავისუფლათ იმოქმედებს.

ამასთანავე საიმპერატორო მთავრობა საჭიროთ სცნობს გადაჭრილ იქნას ჩრდილოეთ ავღანისტანის საკითხი.

ხაზონოვი.

(შემდეგი იქნება).

დიდმოდი მდინარაძის ხსოვნას

ამხანაგო დიმიტრ! არ შეიძლება ცრემლით არ ადენიშნო შენი დაუდალავი შრომა იმ ჯგუფში, რომელსაც ჩვენ შევადგენდით. შენი შორსმჭვრეტელური გათვალისწინება ყოველივესი მუდამ მტკიცე საფუძველზე აყენებდა ჩვენს წრეს. შენ არ გეზარებოდა მთელი დღეები გეტარებინა ჩვენს ჯგუფურ კრებებზე, შენს მოსვლას ყველანი აღტაცებით ეგებებოდა. შენ გიდგა გვერდში ძველნი გამოცდილნი მოხუცნი ამხანაგები, რომელთაც არავითარი შიში არ ქონდათ პოლიციისა, ცივ ქვეყნებისა და სახრჩობელასი. ჩვენ ყოველთვის გატაცებულნი ვმსჯელობდით შენთან ერთად იმ ცივსა და ნესტიანს სარდაფში, სადაც მზადება იყო ძველი რეჟიმის დასამხობათ. მახსოვს, ამხანაგო დიმიტრ, შენი სიტყვები: „შენ მოხუცებული ამ ქარ-ყინვიან ამინდში ღამის ორ საათამდე რომ რჩები და გვხელმძღვანელობ, ის მაძნევებს და დიდს იმედებსაც მაძლევსო“. მე უფრო მაჩნევებდა შენი სიტყვები და რას ვფიქრობდი, იმის მაგვარად, რომ შენ გამოყოლილი ჩემს კუბოს მე მარგუნა შავმა ბედმა შენი კუბოს ზიდვა. რა ეშველება შენს უპატრონოდ დატოვებულ წვრილ ცოლ შვილს, შენს მოხუცს დედ-მამას, მაგრამ ნუ გეშინია, ჩვენ ვუპატრონებთ მათ და მით შენს დიად დავწულს დავფასებთ.

შენი „მოხუცი“ კ. შენგელაია.

პატარა შენიშვნები

II

ბალშევიკები და არჩევნები.

ძველი რუსეთი სამუდამოთ ჩაბარდა ისტორიას. მის ნანგრევებზე უნდა აშენდეს ახალი რუსეთი, სადაც არ ექნება ადგილი არავითარ ძალადატანებას. ამ ახალი შენობის მტკიცე საძირკველი დამფუძნებელმა კრებამ უნდა გასწედოს. დამფუძნებელი კრება კი უნდა იყოს ნამდვილი სარკე მთელი ქვეყნის ნების ყოფის. ხალხის, დემოკრატიის ნადებმა, მისმა გულის თქმამ აქ უნდა ჰპოვოს სწორი გამოხატულება და გამოძახილი. რომ ეს ასე მოხდეს დამფუძნებელი კრების არჩევნები უნდა მოხდეს სრულიად თავისუფლათ, აქ ძალადატანებას ადგილი არ უნდა ქონდეს. ყოველ მოქალაქეს უნდა ქონდეს საშუალება და სრული უფლება იმას მისცეს ხმა, ვისაც იგი ენდობა, ვინც მას მიაჩნია ქვეყნის განახლების უნარით აღჭურვილი. მხოლოდ ამ გზით არჩეული დამფუძნებელი კრება იქნება ხალხის ნების ყოფის გამომხატველი. მხოლოდ ასეთნაირათ არჩეული კრება შეძლებს მოიპოვოს მთელი დემოკრატიის ნდობა და გადაკეთოს ის, რასაც მისგან მთელი ქვეყანა მოელის. მაგრამ აგრე არ უცქერიან დამფუძნებელ კრების არჩევნებს ზოგიერთი ბოლშევიკები. მათი აზრით თავისუფალი არჩევნები დაუშვებელია. ბოლშევიკ ვოლოდარსკი გვირჩევს ხიშტების გავლენის ქვეშ მოვახდინოთ ეს არჩევნები. ამ ზომას მიზნათ აქვს ხელოვნურათ შექმნას ბოლშევიკური უმრავლესობა, რასაც ვოლოდარსკი აშკარათ ადიარებს. მისი აზრით დამფუძნებელი კრება გარეკილ უნდა იქნეს, თუ მისი უმრავლესობა სახალხო კომისართა საბჭოს მხარს არ დაუჭერს და მის ანარქისტულ ტაქტიკას არ მიიწონებს. მერე რითი განირჩევა ასეთი მთავრობა ნიკოლოზ მეორის მთავრობისაგან? განა ნიკოლოზის მთავრობაც ასე არ იქცეოდა?! პირველი და მეორე სახელმწ ფო დუმები გარეკეს იმისთვის, რომ მათ მხარი არ დაუჭირეს ბიუროკრატიის ძალმომრეობას, არ გაუზიარეს ცეცხლის და მახვილის პოლიტიკა, ლასაშვილთათ არ იცვნეს უმიზეზოთ, ექვით დატუსაღება და გადასახლება, ხმა ადიმაღლეს მშვიდობიან მოქალაქეთა დახვრეტისა და დარბევის წინააღმდეგ.

სწორეთ ამისთვის გარეკა აწ უკვე განსვენებულმა მთავრობამ პირველი ორი დუმა. ექვი არ არის, რომ დამფუძნებელი კრებაც პირველ რიგში დასვამს საკითხს ბოლშევიკების მთავრობის ხანაში გამეფებულ ძალმომრეობის შესახებ და პასუხს მოსთხოვს მას. მაგრამ რით უნდა იმართლოს კომისარების საბჭომ თავი? იმ ძალმომრეობის გამართლება, რომელიც თავაშვებულმა მოჯირითეებმა ჩაიდინეს გ. პო

და თფილისის ფილიალების ტკეპნისა და დეზების ქადარუნის მეტს არას აკეთებდენ. ამ ნაირი ცოდვები ეხლაც ბევრი ალმოჩნდება.

გენერალურმა მთავრობამ უნდა დიდი ენერგია გამოიჩინოს ამ აუარებელი დაწესებულებების შემოკლება-განწმენდაში და მეტი ბარგი, სადაც ადმოჩნდება, დაუყოვნებლივ ალოიკვეთოს. სხვა რომ არა იყოს რა, ბევრი დაწესებულება სახელს უტეხს რევოლიუციას და ანელ წყობილებას.

ივანე მესხი.

P. S. ამ ბრიგ ბევრი დახმარების გაწევა, შეუძლია „ჩინოვნიკების“ პროფ. ორგანიზაციის საბჭოს, რომელიც ამ დღეებში იწყებს მთელი კავკასიის დაწესებულებების დელეგატების ყრილობას, სადაც სხვათა შორის, განიხილება საკითხი, როგორი დახმარება გაუწიოს ორგანიზაციამ მთავრობას.

ი. ბ.

სოც.-დემ. პარტიაში

უკანასკნელ ხანებში ადგილობრივ, საჩხერის მოძღვარმა სერგეი მაჭარაშვილმა საზოგადოებაში თავი გამოაცხადა საჩხერის რუსულ-სოც.-დემოკრატ. ორგანიზაციის წევრად და თავისი არა სასურველი საქციელით ზემოხსენებულ ორგანიზაციას ჩარქი მოცხო. მან საზოგადოების ერთი ნაწილი კიდე ; დაჯერა, რომ ის თითქოს მართლა წევრი იყოს საჩხერის რ. ს. დ. ორგანიზაციისა. როგორც მდევანი ზემოხსენებული კოლექტივის სახელით ვაცხადებ, რომ სერ. მაჭარაშვილი არ ითვლება წევრად სოც.-დემ. ორგანიზაციისა და მას არავითარი საბუთი არა აქვს ხსენებულ ორგანიზაციიდან.

საჩხერის სოც. დემოკ. კოლექტივის მდივანი ბალიკა ახ. გოდაბრელიძე.

მუშათა შორის

ნად. ნაგთლული. აქაური მოწინავე ამხანაგების მუშაობას მასსაში უნაყოფოთ არ ჩაუვლია. არჩევნების დღეს მუშების სიხარულს საზღვარი არ აქვს, ყველას სახეზე ამოიკითხავ რაღაც სიამოვნებას, მოზავალის იმედებს, ყველა დაეთანებით მოითხოვს პირველი ნომრის ბიულეტენებს. მუშები დარწმუნებულნი არიან, რომ მხოლოდ პირველ ნომრის კანდიდატებს შეუძლიათ მუშების ინტერესების დაცვა—ისე როგორც ეს თვით მუშებს უნდათ. მათ შეიგნეს, თუ ვინ არიან იმისთვის ინტერესების დამცველი, როგორ იბრძოდენ და როგორ იბრძვიან მუშების საკეთილდღეოდ. ნავალუღის მუშებმაც კარგათ გაიგეს და იცვნეს, თუ ვინ არიან ნ. ფორდანია, კ. ჩხეიძე, კ. წერეთელი, ე. გეგეჭკორი, ა. ჩხენკელი და პირველი ნომრის სხვა კანდიდატები. 881 ხმაში პირველმა ნომერმა მიიღო 798 ხმა. ეს იმის დამამტკიცებელია, რომ მუშებმა კარგათ იცოდენ და იციან, თუ ვის აძლევენ თავიანთ ხმას.

აღსანიშნავია შემდეგი: როცა მუშა შეიტყობდა საარჩევნო ოთახში, მას აძლევენ კონვერტს და ეუბნებოდენ: შეიტ მეორე ოთახში, აიღე რომელიც გინდა ნომერი და ჩადე კონვერტში. მუშა მოითხოვს პირველ ნომერს, სხვა ნომერი მე არ მინდაო. წერა-კითხვის უცოდინარ მუშას ალალ-ბეჯნე უხდებოდა მიუღებელი აღება. როცა ერთი ამხანაგი, მ. ა—ძე, შევიდა—მას მიაწოდეს კონვერტი და უთხრეს, —მეორე ოთახში ბიულეტენები აწყვიაო, მიბრძანდი და აიღეო. ამხანაგი მ. ა—ძე შევიდა, ეძება პირველი ნომერი, მაგრამ ალარ ადმოჩნდა, როცა კომისიის წევრებმა დაუწყეს ძებნა და ადმოჩნდა, რომ ვიღაც ბოროტ ხელს პირველ ნომერზე დაეწყო სხვა ნომერი. კიდევ კარგი, რომ ამ ამხანაგს ცოტა გამბედაობა შესწევდა, მაგრამ რა უნდა ჰქნას იმ მუშამ, რომელსაც გამბედაობა არ აქვს. ის, შეჰყვეული, ალალ-ბეჯნე აიღებდა ბიულეტენს და ჩადებდა კონვერტში, ამისთანა მაგალითი ბევრი იქნებოდა. ბალშევიკების უმსგავსო გალაშქრება მენშევიკების წინააღმდეგ ხომ ცნობილია ყველგან. მოდის მუშა და ამხანაგს ეუბნება: მომეცი პირველი ნომერი, ითრეგ იქ რომ შევალ, მე კითხვა არ ვიცი და რომელიც მოსვდება, იმას ავიღებო. როცა ამხანაგმა ს. ე—მა მიაწოდა პირველი ნომრის ბიულეტენი, მაშინ მოვარდა მეხუთე ნომრის სიტყვით თანამოაზრე და საქმით კი არაფერი, გამოგლეჯა მუშას ხელიდან პირველი ნომრის ბიულეტენი და დახია. ამისთანა უსგავსო გამოსვლები მათ მხრიდან ბევრი იყო ამ ნაწილში.

გ.—ძი.

ხად. ყარსი. ბარგის და რეგისტრის აქაური მუშები სასტიკათ სდგანიან ყველა ამ პირთა, რომლების მოქმედებას ბოლო-დრეგვა წაეკვნა საქმეში, აქ ბრძანენ რაზოდენმე პირნი, რომლებიც ეაკარა შეკრებულ ხალხიცა ეწყვიან. განსაკუთრებით სადგურის უფროსი მაკარენოვი და ძისი თანაშემწე, ყველასგან კარგად ცნობილი, პოპოვნენკო. იმათმა შეკრებულმა მოქმედებამ გადალახა საზღვარი, მათი მიზანია ჩაჭიან აქაურ მუშათა მასაში საუკეთესო მოძველისადმი მისწრაფებანი. სამწუხაროთ ეს პირნი რაკი ს. გზის აქაურ კომიტეტის წევრებიც არიან და ამ შემთხვევით კარგათაც სარგებლობენ და ყველას ეურჩს ეელებენ.

სამსახურიდან გაშვება, ჩამოყენება-გადაყვანა, „დანისი“, ხშირათ იარაღის მიმართვაც კი ამ პირებისაგან ჩვეულებრივ სოვლენათ გადაიქცა. ამის გამო მუშები ადუდგენ რა წინააღმდეგ მათ მოქმედებას, კოლექტიური განცხადება, ასი კაცის მიერ ხელმოწერილი, წარუდგინეს რკ. გზის კომიტეტს, რომლითაც ითხოვენ ეს პირნი აუცილებლათ გაძევებულ იქნენ კომიტეტის წევრობიდან. კომიტეტიც რაღაც დამგეგოგიას აწარმოებს და რით დაბოლოდება საქმე არ ვიცით.

ამ ორი პირის მოქმედებამ საშინლათ არიდარია საქმე. მუშები აწკარა ოსს აწარმოებენ ამ პირთა წინააღმდეგ და თუ კომიტეტმა ისინი მაინც დასტოვა, მოსალოდნელი იქნება ცუდი შედეგები. კომიტეტის თავმჯდომარე ინჟენერი დამიტრიევი თანამგებობიდან ეზიდება და რომ მუშებიდან ზემოხსენებული განცხადება არ ყოფილიყო კომიტეტში წარდგენილი, უსტესი ნაწილი კომიტეტის წევრების აღნიშნულ მაკარენკოს კანდიდატურას ასახელებდა. მაგრამ სწორეთ აქ შეხვდა მუშათა კლასი დარაზმული და იმათი გეგმა ჩაფუშა.

აღსანიშნავი იყო ამხანაგ თევზაძის და შარიკაძის თქმული სიტყვა კომიტეტის სხდომაზე, რომლებმაც მკაფიოთ განუმარტეს ხალხს ზემოაღნიშნული პირების არა სიმაგალო მოქმედება. პირველმა ისიც დასძინა, რომ საკვირველი უფრო ის არისო, სთქვა ამბ. თევზაძემ, რომ ასეთი პირები წევრობათაც კი მიხვედრილან მუშათა და საღდასთა საბჭოში და ნუთუ მუშათა და საღდასთა საბჭომ ჯერ კიდევ ვერ გაიგო, თუ რა მიმართულების კაცი ჰყოფთ საბჭოში წევრათოთ. აქ მუშებმა განიზრახეს პროდეესიონალური კავშირის დაარსება, კომიტეტიდანაც მიიღეს ამის ნებართვა.

შ. ბ.

პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს კრება. 17 ნოემბერს მოხდა პროფესიონალური კავშირთა საბჭოს კრება. პირველად განიხილეს საკითხი გაფიცვების შესახებ. გამოიარკვა, რომ ბევრი პროფესიონალური კავშირი გაფიცვას ისე ახდენს, რომ ამის ნებართვას არა თუ არ იღებს პროფ. კავშირთა ცენტრალურ ბიუროდან, არამედ არც კი ატყობინებს მას. კარძოთ ელექტრონის მუშებმა გამოაცხადეს გაფიცვა და მერე შეატყობინეს ცენტრ. ბიუროს. წარმოების ეს დარგი კი ფრიად მნიშვნელოვანია და შესაძლებელია ამ გაფიცვამ გამოიწვიოს ფაბრიკა-ქარხნების შეჩერება და ქალაქის უსინათლოდ დარჩენა. ამის შესახებ ელექტრონის მუშებმა განაცხადეს, რომ მათ ყოველივე ღონე იხმარეს უთანხმოების მშვიდობიანათ გადასაწყვეტათ, მაგრამ არაფერი გამოვიდა. ექვსი თვის განმავლობაში აჩერებდენ მუშებს და მერე კი შეუძლებელი შეიქნა მათი შეჩერება, რომ სხვა მუშებზე ნაკლებ ქირას დებულობდენ და სხვა.

ელექტრონის სადგურების პატრონთა უმრავლესობამ დაამტკიცა მუშათა მოთხოვნები, მხოლოდ ზოგიერთები არ თანხმდებიან. ფროფესიონალურმა კავშირმა გადასწყვიტა საყოველთაო გაფიცვის გამოცხადება.

პრინციპიალურ საკითხის შესახებ მიიღეს რეზოლიუცია, რომლითაც დაადასტურეს 13 ოქტომბრის საბჭოს დადგენილება გაფიცვების შესახებ.

კარძოთ ელექტრონის მუშათა საყოველთაო გაფიცვის შესახებ გამოიტანეს შემდეგი რეზოლიუცია: „პროფესიონალურ კავშირთა საბჭო წინადადებას აძლევს ელექტრონის მუშათა გაგზავნას პროფ. კავშირთა ცენტრალურ ბიუროსთან ერთათ მიიღოს ზომები ძალა დაატანონ მწარმოებელთ დათმობის გზას დადგენ და საკვლევით დაამყოფილონ მუშათა მოთხოვნები.

უკანუ შეთანხმება არ მოხდა მიმართონ ქალაქის თავს და შრომის კომისარს, რომელიც ნეიტრალურ პირებს ამ შეთანხმების მოსაწესრიგებლათ.

შემდეგ მიიღეს წესები ჯარისკაცების წინანდელ ადგილებზე მიღების შესახებ.

ჯარის-კაცთა წერილები

„ერთობის“ № 179 ნომერში წაეკითხენ ჩვენი სამშობლო თიანეთის მაზრის გაპიერგება შინაური მტრისაგან. სპარსეთში მყოფმა ქართველმა ჯარისკაცებმა მოახდინეს კრება. ამბ. ორონენ ხუხაშვილმა გააკეთა მოხსენება თიანეთის მდგომარეობის შესახებ. კრებაზე იყო 870 ჯარისკაცი. კრებამ ერთხმად დადგინა მოსთხოვოს თიანეთის და დუშეთის საბაზრო კომიტეტებს: გვაცნობოს ზემო მოხსენებული მაზრების ამბავი. კრება ერთხმად ვალდებულად სთვლის თავის-თავს და მიდის ძარღვით თავის საშობლოს დასაცავათ.

ჯარისკაცი ი ხუ—ვილი.

მეთოთხმეტე შუშა ბათალიონის მეექვსე როტის ჯარისკაცები, რიცხვით ოცდაოთხმოცდა თვრამეტი და ხმა მისცეს ოთხმოცდა ჩვიდმეტმა პირველ ნომერს და ერთმა მისცა შესაბ ნომერს. ხმის დათვლის შემდეგ ამბავნაგებმა შეიტყეს მარხელიანი, გეიძახოდენ ავრეთვე, გაუმარჯოს პირველ ნომერსო.

ილია კვანტაძე.

ნება ზოგიერთ მადლობა გამოუცხადოთ ამბ. გიორგი მალითაიშვილს, რომელმაც „ერთობა“ გამომიწერა ორი თვით.

ჯარისკაცი ტიტიკო ირმოცაძე.

პროვინციის ცხოვრება

არჩევნები ბათუმის ოლქში. ბათუმის ოლქში არჩევნები ჩვენი სრული და მრწყინვალე გამარჯვებით დამთავრდა. მართალი გითხრათ ასეთ შედეგს არც კი ველოდით, რადგან ჩვენზე მეტად და მუყაითად სხვა პარტიები მუშაობდენ. სოციალ-დემოკრატები თავგამოდებით მუშაობდენ საარჩევნო ცენტრში ქალ. ბათუმში, სხვა პარტიებს, რაკი აქ ნიადაგი არ ჰქონდათ, ამიტომ არჩიეს სოფლად მუშაობა. ნაციონალ-დემოკრატები, ანუ როგორც ქართველი მუ უდმანები ეძახიან—ერეკლეანელები შეესივენ ქობულეთს, ფედერალისტები კი აჭარას. ერთსაც და მეორესაც იმისი სამამა ჰქონდა: ქობულეთში (ოთხი სამამასახლისოს), როგორც წინად ადგენილნე მოუცლელობის გამო ჩვენ ნაკლებ ვმუშაობდით. ფედერალისტებს მეტი გაგვლენა აჭარლებში ჰქონდათ მოპოვებული, რადგან ქართველ საქვეყნოქმედო საზოგადოების თავმჯდომარე და მდივანი (ორივე ფედერალისტი) აჭარლების ახლო ნაცნობი და მათი „მწყალობელი“ იყო და დაახლოებაც ჰქონდათ აჭარლებთან. ორივე პარტია მუყაითად მუშაობდა, მაგრამ მათ მუშაობაში დიდი ხვარი იყო—ერ-ენელების უსუსური „პროპაგანდისტები“ არავითარ საზეიმოებას (თვით ქართამსაც-კი) არ ერიდებოდენ და ერთად ილაშქრებდენ სოციალისტურ პარტიების გასაწბილებლად. ისინი უ-იფრად არწმუნებდენ ქართველ მუსულმანებს ითქოს სოციალისტები მათ აურიდებს სამოსახლო მიწიდან, წაართმევენ მოშენებულ ბალებს, ახლიდან ქალებს (ხანუმებს) პირზე რიდეს (ჩადრს), ჩაიერთოდეს მათ რჯულსა და ადათში და სხვა. რაც შეეხება ფედერალისტებს მათი ბრძოლა საზღვარს არ გადასცილებია, პირიქით ერ-ენელების უსაფუძვლოთ ლირსეულათ დაიფარა ეს მეამბოხეებისა და ვაჭარ-ვეკილების პარტია, და დაუხურა შავი კენჭები. ჰოი საკვირველებავ! ექვსი ათას ამრჩეველებისაგან ერ ენელებმა მიიღეს 1198 ხმა, „სოციალებმა“ კი 4,700. ასე „წაუხდათ თათბირი და ყოველი დანაპირები“. გიმარჯვა სიმართლემ. ქობულეთლებმა დაადასტურეს, რომ ისინი გურულ გლეხობის არავერ სიკეთეში არ ჩამორჩებიან და მათთან ერთათ

ლიან. ბევრ ადგილს ერ-ენელებს პირში წაუდგენ, რომ ისინი ქრთამს არიგებენ, ფულით ხმას ყიდულობენ. ბარაქალა ქობულეთლებს და ვაშა მათ! ვაშა იმ პატარა და ჩუმ მიდგაწე ქალებს და კაცებს, რომლებიც მათ შორის ზოგ სოფლებში მუშაობდა. ერთი სიტყვით, სადაც ჩვენნები კი მუშაობდენ (მაგ., ალაბამაში, აქეყეის თავში, ლედგაში და სხვ.), იქ ერ-ენელებს თითქმის არც ერთი ხმა არ მოსვლიათ, არც ერთი ხმა არ მოსვლიათ ბერძნების ოთხი სოფლიდან. ასე ტრიდი-კომიკურით დაეშალა ერ-ენელთა რვა თვის ნაშენი ხუთული ქობულეთში.

აჭარიდან ჯერ დაწვრილებით ცნობები არ გვაქვს, მაგრამ ტელეგრამით გადმოგვცეს, რომ ზემო აჭარაში ჩვენ მიგვიღია სამი ათასზე მეტი ხმა. და იქაც ბრწყინვალეთ გავგვიმარჯვია. აჭარაში ყველაზე მეტ გაგვლენიან ბეგს ჯემალ-ბეგ ხიმშიაშვილს აწყარათ განუცხადეთ: სოციალისტი არა ვარ, მაგრამ ჩვენკენ, ჩვენეულს, წერეთელს და მის ამხანაგებს შავს ვერ მიგცემო. ქვედა აჭარაში კი ერ-ენელებს დიდი საჯაყი საქმე მოსვლიათ—უფალალტია თვით მათ საგეპეტატო (მაზუთათ ბრიტ) სულიერნან მეგ ბეგენაძეს, რომელსაც ოთეული და თავისიანებმა ხმა მიუცია მაქედან ფუსულმანთა პარტიისათვის. ვაი სირცხვილო და ვაი ბარჯო და ბარალო.

შავეთ-იმერხევშიაც ყველაზე მეტი ხმა ჩვენ მიგვიღია, ასევეიგე ბევი გვაქვდა ბონიის რაიონშიაც.

ანწყლაძე.

წერილები რედაქციის მიმართ

„ერთობის“ № 193-ში ანდრო ბელაძე გვიწერს საბედიანერო სასამართლოში. ჩვენ დიდის სიამოვნებით გავეცნეთ მას. იმ პიროვნებით, რომ საქმე გაირჩეს ადგილობრივათ, იქ, სადაც მოხდა ე. ი. ახიკაბულში საქმის ვითარება. იქ უკეთ გამოირკვევა. თუ თქვენ გაინტერესებთ საქმის სამართლიანათ გამართვა, ჩამოხვალთ თქვენი მედიანერონებით. ჩვენი მხრით ვასახელებთ მედიანერონებს: ამბ. ანდრო სულაბერიძეს და გიორგი რურუას. მტკიცენში მხარემ გადაიხადოს არა ხუთი თუმანი, არამედ—ათი თუმანი: ხუთი თუმანი „ერთობის“ ფონდის სასარგებლოთ, ხუთი თუმანიც ჯიკაბულის სამკითხველოს სასარგებლოთ.

ვლადიმერ თიდრია, ვლადიმერ ჯუღელი, ილია გაგანიძე.

წიგნები

ჯარისკაცების შესახებ.

ჯარის-კაცი ვეგვენი ილიას ძე ობოლაშვილი, სიღნაღის მაზრის მცხოვრები, მსახურებდა კავკასიის არმიაში კარაკურდსკი საფოსტო განყოფილება, ეშვაკლისკი ბრიგადა. ერთი წელია მის შესახებ არაფერი ცნობა არ მოგვდის. გთხოვთ თუ ვინმეს რამე იცით, გვაცნობოთ შემდეგი ადრესით: სადგური აკსტაფა თომა ობოლაშვილი.

— ნესტორ გიორგის ძე, სამხარეულიძე მუშაობდა ხოპაში (ოსმალეთი) ორი წელიწადია, რაც მისგან წერილი არ მიგვიღია. ვსთხოვთ თუ ვინმეს ეცოდინოს ადრესი, შემდეგი ადრესით: ჩინოვნიკი ალი ალოიოვიჩს გადასაცემად—ალ. ალ. ალ.